

FELSŐOKTATÁS

A beszámoló felsőoktatással foglalkozó fejezetében immáron hagyományosan három nagy csoportba osztjuk a felsőoktatási területről hozzánk érkezett panaszokat: az első csoportba a felvétellel és az érettségivel kapcsolatos ügyek kerülnek, a második csoportot a tanulmányi kötelezettségek teljesítésének gyakorlatát taglaló ügyek alkotják, míg a harmadik csoportba a tanulmányok finanszírozásának kérdéseit érintő ügyek tartoznak.

A felsőoktatási területet érintő változásokat követően a területre vonatkozó jogi szabályozás a 2013-as évre átalakul, a felsőoktatásról szóló 2005. évi CXXXIX. törvény (a továbbiakban: 2005. évi felsőoktatási törvény) 2012. szeptember 1-től hatályát veszíti, innentől kizárólag a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény (a továbbiakban: Nftv.) rendelkezései hatályosak. Ugyanakkor az Nftv. az átmeneti rendelkezései között rendelkezik a korábbi törvények hatálya alatt megkezdett képzésekről. Az Nftv. 112. § (1)-(2) bekezdései szerint a felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: 1993. évi felsőoktatási törvény) alapján megkezdett képzéseket – folyamatos képzésben – változatlan szakmai követelmények, változatlan vizsgarend keretében, változatlan oklevél kiadásával kell befejezni. A 2005. évi felsőoktatási törvény alapján megkezdett képzéseket – folyamatos képzésben – változatlan szakmai követelmények, és vizsgarend keretében, változatlan oklevél kiadásával, bizonyítvány kiállításával kell befejezni. Az Nftv. átmeneti rendelkezései szabályozzák továbbá egyes §-ok esetében, hogy azokat – a képzés megkezdésének idejére tekintettel – mely hallgatók esetében kell alkalmazni. Állásfoglalásaink kialakítása során kiemelten figyelembe kellett vennünk, hogy egy-egy panasz melyik törvény hatálya alá tartozik, ennek megfelelően adtunk tájékoztatást az idei évben hozzánk fordulóknak.

ÉRETTSÉGI – FELVÉTELI A FELSŐOKTATÁSI INTÉZMÉNYEKBE

Az érettségivel és a felsőoktatási intézményekbe való felvétellel kapcsolatos ügyeket évek óta összevontan kezeljük, mivel e két eljárás ezer szálon kapcsolódik egymáshoz, az önálló felvételi vizsga általános eltörlése óta az érettségi vizsga lépett annak helyébe. Az érettségi bizonyítvány középiskolai végzettséget tanúsít és a hatályos felsőoktatási törvényben meghatározottak szerint felsőoktatási intézménybe való felvételre jogosít.

Az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról szóló 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet (a továbbiakban: érettségi rendelet) az érettségi vizsga több fajtáját különíti el. Fontos tudni, hogy az egyes vizsgatípusokba mi tartozik, és azok teljesítése milyen jogkövetkezményekkel jár.

A hivatalhoz érkezett beadványokból azt tapasztaljuk, hogy az érettségi vizsgák kapcsán a tanulók szívesen élnek az előrehozott érettségi vizsga lehetőségével. Ahhoz, hogy a tanuló előrehozott érettségi vizsgát tegyen, szükséges, hogy az adott vizsgatárgyra előírt iskolai tanulmányi követelményeket előzetesen teljesítse. Az érettségi rendelet alapján az előrehozott érettségi vizsga ugyanis az egyes vizsgatárgyra előírt iskolai tanulmányi követelmények teljesítése után, a tanulói jogviszony fennállása alatt, a középiskolai tanulmányok teljes befejezése előtt, egyes vizsgatárgyból, első alkalommal tett érettségi vizsga.

Egy panaszos beadványában osztályozó vizsga ismétlésével kapcsolatban kért információt. Tájékoztatása szerint 12. osztályos tanulóként előrehozott matematika érettségi vizsgát akart tenni és ehhez a 12. osztály anyagából osztályozó vizsgát tett. Ami azonban elégtelenre sikerült. Az intézménytől azt a tájékoztatást kapta, hogy az idei tanévben – májusban – nem érettségizhet, hanem évet kell ismételni. A beadványozó erre a helyzetre vonatkozó jogszabályi rendelkezésekről, lehetőségeiről kért tájékoztatást.

A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 64. §-a szerint a tanuló osztályzatait évközi teljesítménye és érdemjegyei vagy az osztályozó vizsgán, a különbözeti vizsgán, valamint a pótló és javítóvizsgán nyújtott teljesítménye (a továbbiakban a felsorolt vizsgák együtt: tanulmányok alatti vizsga) alapján kell megállapítani. Egy osztályozó vizsga egy adott tantárgy és egy adott évfolyam követelményeinek teljesítésére vonatkozik.

A fentieknek megfelelően a tanuló esetében a matematika tantárgy 12. évfolyamának követelményeit osztályozó vizsgán nyújtott teljesítménye alapján értékelték, ám a teljesítmény elégtelen volt. A 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet fenti szakasza szerint javítóvizsgát akkor tehet a vizsgázó, ha a tanév végén - legfeljebb három tantárgyból - elégtelen osztályzatot kapott, vagy az osztályozó vizsgáról, a különbözeti vizsgáról számára felróható okból elkésik, távol marad, vagy a vizsgáról engedély nélkül eltávozik. A fentieknek megfelelően az osztályozó vizsga eredményét a tanuló javítóvizsgán nem javíthatja, erre csak a tanév végén - augusztusban - van lehetősége.

Az érettségi rendelet 9. §-a a)-g) pontjai szerint az érettségi vizsga lehet rendes, előrehozott, kiegészítő, szintemelő, pótló, javító, ismétlő érettségi vizsga.

Rendes érettségi vizsga a középiskolai tanulmányok követelményeinek teljesítése után, a tanulói jogviszony fennállása alatt vagy megszűnését követően első alkalommal tett érettségi vizsga. Előrehozott érettségi vizsga az egyes vizsgatárgyra előírt iskolai tanulmányi követelmények teljesítése után, a tanulói jogviszony fennállása alatt, a középiskolai tanulmányok teljes befejezése előtt, egyes vizsgatárgyból, első alkalommal tett érettségi vizsga.

A fentieknek megfelelően az érettségi tantárgyakból - a matematika kivételével - előrehozott érettségi vizsgára jelentkezhet a tanuló májusban, matematikából pedig az augusztusi sikeres matematika javítóvizsgát követően a 2014. évi őszi vizsgaidőszakban jelentkezhet rendes érettségire. (705/2013/OJBIT)

A felsőoktatási felvételi eljárásról szóló 423/2012. (XII. 29.) Korm. rendelet (a továbbiakban: új felvételi rendelet) 2013. január 1-jén lépett hatályba. Rendelkezéseit első alkalommal a 2013. évi általános felsőoktatási felvételi eljárásban kellett alkalmazni. A 2013. évi kerestféléves felvételi eljárásban és az azzal kapcsolatos megismételt

eljárásban a felsőoktatási intézmények felvételi eljárásairól szóló 237/2006. (XI. 27.) Korm. rendeletet (a továbbiakban: régi felvételi rendelet) kellett alkalmazni. A felsőoktatási intézményekbe történő jelentkezés, felvétel kizárólag ezen eljárási szabályok keretei között történhet.

A beadványozó hivatalunk segítségét kérte annak érdekében, hogy a külföldön megkezdett alapképzésének 3. évét Magyarországon fejezhesse be, ennek érdekében a felvételi eljáráson kívül kérte felvételét valamely felsőoktatási intézménybe.

Az alábbiakról tájékoztattuk a hozzánk fordulót. A rendelkezésre bocsátott információk szerint a beadványozó külföldön folytatott felsőoktatási tanulmányai félbe maradtak, hallgatói jogviszonya jelenleg nincs. A hazai felsőoktatásra vonatkozó hatályos Nftv.-ben rögzítettek szerint a hallgatói jogviszony kétféle módon, a felvételtől vagy az átvételtől szóló döntés alapján, a beiratkozással jön létre.

A felsőoktatási felvételre vonatkozó ügyre hatályos szabályokat az új felvételi rendelet tartalmazza. A felsőoktatási intézményekbe történő jelentkezés, felvétel kizárólag ezen eljárási szabályok keretei között történhet. Amennyiben az érintett felvételi eljárás keretében ismételt felvételt nyer felsőoktatási intézménybe, az adott felsőoktatási intézményben tud tájékozódni a korábban teljesített tárgyak esetleges elismertetéséről. Egyébiránt az Nftv. 80. § (1) bekezdése alapján a külföldön vagy Magyarországon működési engedéllyel rendelkező külföldi oktatási intézményben szerzett oklevelek és középiskolai tanulmányokat igazoló bizonyítványok elismerésére a külföldi bizonyítványok és oklevelek elismeréséről szóló 2001. évi C. törvény (a továbbiakban: elismerési törvény) rendelkezéseit kell alkalmazni.

A hallgatói jogviszony létrejöttének másik módja az átvétel lehetősége. Az átvétel azonban értelemszerűen a már hallgatót megillető jog, az Nftv. 40. § (1) bekezdése értelmében ugyanis csak a hallgató kérheti átvételét azonos, illetve másik felsőoktatási intézmény ugyanazon képzési területhez tartozó szakjára. Tekintettel arra, hogy a beadványozó tájékoztatása szerint hallgatói jogviszonya jelenleg nincs, ez alapján esetében az átvétel lehetősége nem adott. (653/2013/OJBIT)

Egy hallgató arról kért tájékoztatást, miként folytathatná tanulmányait, miután hallgatói jogviszonya megszűnését követően ismételt felvételt szeretne nyerni a felsőoktatási intézménybe, amelynek korábban hallgatója volt, azonban a felvételi pontjainak száma nem éri el a jogszabályok által minimálisan megkövetelt 240 pontot.

Tájékoztatottuk a hallgatót arról, hogy az új felvételi rendelet 23. § (1) bekezdése alapján alapképzésre, osztatlan képzésre – a (2) bekezdésben foglalt kivétellel – csak az a jelentkező vehető fel, akinek az emelt szintű érettségiért járó többletpontokkal együtt, de más jogcímen adható többletpontok nélkül számított pontszáma eléri a 240 pontot. E jogszabályi rendelkezés nem ad módot arra, hogy a jelentkezők egyéni körülményeik alapján mentesülhessenek e felvételi követelmény alól. Tekintettel arra, hogy a korábban tett sikeres felvételik eredményei nem pótolják a jelenlegi felvételi eljárásban megkövetelt feltételeket, ezért a minimálisan elérendő 240 pont elérése nélkül nem nyerhet felvételt felsőoktatási intézménybe. (173/2013/OJBIT)

Még 2012-ben többen fordultak panasszal hivatalunkhoz azzal összefüggésben, hogy a szakmai előkészítő tárgyakból idegen nyelven tett érettségi vizsga eredményéből nem számítható érettségi pontszám a felsőoktatási felvételi eljárás során. A panaszosok erről a tényről akkor szereztek tudomást, mikor az Oktatási Hivatal értesítette őket arról, hogy

nem nyertek felvételt az általuk megcélzott felsőoktatási intézménybe, mivel részükre érettségi pont nem volt számolható, így esetükben az aktuális felvételi eljárásban a kialakult helyzet orvoslására nem volt mód.

Figyelemre méltónak találtuk ugyanakkor azt a jelzést, hogy a panaszosok állításuk szerint – annak ellenére, hogy ez az információ a felsőoktatási felvételi tájékoztatóban hozzáférhető volt – nem tudtak arról, hogy a szakmai előkészítő tárgyból idegen nyelven tett érettségi vizsga a felsőoktatási felvételi eljárás során nem vehető figyelembe, mivel állításuk szerint az érintett középiskolák az érettségire történő jelentkezés során nem tájékoztatták őket erről a körülményről.

Megítélésünk szerint az állampolgárok nagyobb csoportját érintő jogsérelmet eredményezhet az, hogy az érintett középiskolák nem minden esetben nyújtottak tájékoztatást a tanulóknak arról, hogy a szakmai előkészítő tárgyakból idegen nyelven tett érettségi vizsga eredményéből nem számítható érettségi pontszám a felsőoktatási felvételi eljárás során, sőt egyes esetekben az intézményeknek tudomásuk sem volt erről. Erre figyelemmel a 40/1999. (X. 8.) OM rendeletben biztosított hatáskörrel élve hivatalból vizsgálatot indítottunk az ügyben. Eljárásunk során átfogóan vizsgáltuk, hogy a szakmai előkészítő tárgyakból idegen nyelven érettségi vizsgát szervező középiskolák milyen módon tájékoztatják a tanulókat a fentiekkel összefüggésben.

Vizsgálatunk során nyilatkozatot kértünk az érintett középiskolák vezetőitől. Az iskolaigazgatók nyilatkozatai alapján az alábbiakat állapítottuk meg. Az érintett középiskolák megfelelően tájékoztatják a tanulókat és szüleiket a felvételi eljárással összefüggésben. Ennek keretében az általánosan alkalmazott megoldások a következők voltak: szülői értekezlet szervezése, tanulók tájékoztatása osztályfőnöki óra vagy külön foglalkozás keretében, komplex érettségi, felvételi, pályaválasztási programsorozat szervezése, valamint a felvételi tájékoztató intézmény általi megrendelése. Emellett az intézmények javasolják a tanulóknak a www.felvi.hu honlapon megjelenő információk folyamatos figyelemmel kísérését, továbbá igény esetén segítséget nyújtanak számukra a jelentkezési lap kitöltéséhez is. Több intézmény jelezte továbbá, hogy lehetőséget biztosítanak tanulóiknak a felsőoktatási intézmények által szervezett nyílt napokon történő részvételre, illetve az intézményben fogadják a felsőoktatási intézmények képviselőit, akik színvonalas tájékoztatást tartanak a tanulóknak.

Válaszlevelében ugyanakkor több intézmény sérelmezte, hogy a szakmai előkészítő tárgyból idegen nyelven tett érettségiből nem számítható felvételi pont annak ellenére, hogy a tanulók e tárgyakból ugyanolyan tartalmú és színvonalú vizsgát tesznek, mint a magyar nyelven érettségiző társaik, azzal a körülménnyel nehezítve, hogy ők idegen nyelven teljesítik a vizsgát. Emellett az intézményvezetők egy része úgy ítélte meg, hogy ilyen horderejű jogszabályváltozásról, miszerint 2012-től a szakmai előkészítő tárgyból idegen nyelven tett érettségiből nem számítható felvételi pont, szükséges lett volna a két tanítási nyelvű iskolákat külön levélben is értesíteni. Ennek ellenére mindössze két érintett intézmény jelezte, hogy a változásról nem tudtak, és emiatt tanulóikat sem tájékoztatták arról, hogy a szakmai előkészítő tárgyból idegen nyelven tett érettségiből nem számítható felvételi pont.

A felvételizők panaszát, az intézményvezetők nyilatkozatában foglaltakat és a hivatalunk rendelkezésére bocsátott egyéb dokumentumokat összevetettük a vonatkozó jogszabályi rendelkezésekkel, és ennek nyomán az alábbi álláspontot alakítottuk ki.

Az oktatási intézmények által követett gyakorlatok a felvételizők tájékoztatását illetően megfelelőek, így e tekintetben oktatási jogsérelmet nem állapítottunk meg. Figyelembe kell venni ugyanakkor azt a körülményt, hogy a régi felvételi rendelet 3. számú mellékletének c) pontjának 2009. április 27. napjától hatályos rendelkezése rögzíti, hogy a felvételi eljárás során figyelembe vehető érettségi vizsgatárgyak közül a választható szakmai előkészítő vizsgatárgyak kizárólag magyar nyelvű vizsgáztatás esetén vehetők figyelembe. Ennek ellenére ezt a tényt először a 2012 februárjában induló képzésekről szóló a Felsőoktatási Felvételi Tájékoztató tartalmazta. Emellett az e tárgykörben az Oktatási Hivatallal folytatott egyeztetések alapján arról értesültem, hogy előfordult olyan eset, amikor az Oktatási Hivatal a 2012. évi kerestféléves felvételi eljárásig hibás jogalkalmazási gyakorlatból kifolyólag valóban számolt felvételi pontot a korábban érettségizetteknek az idegen nyelven teljesített szakmai előkészítő tárgyakból tett érettségi vizsgák alapján is.

A 2013. január 1. napjától hatályos új felvételi rendelet 2. mellékletének 3. pontja azonban már nem tartalmazott korlátozást az idegen nyelven letett érettségi vizsgák vonatkozásában. A 2012. február 21. napjától hatályos szövegállapot pedig egyértelműen rögzíti, hogy a felvételi eljárás során figyelembe vehető érettségi vizsgatárgyak közé tartoznak a rendeletben felsorolt, választható szakmai előkészítő vizsgatárgyak közül a magyar nyelven, a nemzetiségi és két tanítási nyelvű iskolákban a tanítás nyelvén letett érettségi vizsgák.

Megállapítható tehát, hogy a fentiekben részletezett probléma kizárólag a 2012. évben, illetve a 2013. évi kerestféléves felvételi eljárásban felvételizőket érintette. Ugyanakkor az ügyben oktatási jogsérelmet nem mutattunk ki, mivel az Oktatási Hivatal korábbi hibás jogalkalmazási gyakorlata nem teremthet jogalapot a felvételizőknek arra, hogy az Oktatási Hivatal az ő esetükben is jogsértően járjon el, és a jogszabályi rendelkezés ellenére esetükben mégis felvételi pontot számoljon az idegen nyelven teljesített szakmai előkészítő tárgyból tett érettségi vizsgaeredmény alapján. Figyelembe véve ugyanakkor azt, hogy a tudomásunkra jutott információk szerint a 2009. április 27-e óta hatályos jogszabályt az Oktatási Hivatal kizárólag 2012-ben, illetve a 2013. évi kerestféléves felvételi eljárásban alkalmazta, majd a 2013. évi általános felvételi eljárásban és azt követően az új felvételi rendelet alapján megszűnt a fenti korlátozás a pontszámítás során az idegen nyelven tett érettségi vizsgák vonatkozásában, tájékoztattuk a hozzánk fordulókat, hogy amennyiben ebből kifolyólag kár érte őket, úgy közigazgatási jogkörben okozott kár jogcímén kártérítési pert indíthatnak. (179/2013/OJB, 67/2013/OJB)

A felvételi pontok számítása kapcsán fontos körülmény, hogy mely tárgyakból és milyen szinten kell a tanulóknak érettségi vizsgát tenniük ahhoz, hogy egy adott szakra felvételt nyerhessenek. A felsőoktatási intézmény határozza meg, hogy a felvételhez az érettségi vizsga egyes vizsgatárgyaiból milyen szintű követelményekre épülő vizsgát és vizsgaeredményeket kell teljesíteni. A felvételi rendelet 3. melléklete határozza meg a felsőoktatási jelentkezés feltételeként meghatározott emelt szintű érettségi vizsgák jegyzékét szakonként, képzési területenként.

A 2013. évi általános felvételi eljárásban mesterképzésre történő jelentkezés esetén bemeneti követelményként került meghatározásra egy középfokú általános nyelvi komplex

nyelvvizsga bizonyítvány, annak ellenére, hogy a 40. életévüket betöltött jelentkezők a 2015/2016. tanévben még a kimeneti követelményként meghatározott nyelvi követelmény teljesítése nélkül tehetnének záróvizsgát.

A jelentkezők által sérelmezett kérdéskörrel kapcsolatban az Emberi Erőforrások Minisztériumának Felsőoktatási Főosztálya azt a tájékoztatást adta, hogy a tárca vizsgálja annak lehetőségét, hogy milyen módon lehet és érdemes-e moratóriumot hirdetni a bemeneti nyelvi követelmény teljesítése alól azon jelentkezőknek, akiknek korábbi oklevelük megszerzésekor a nyelvi követelmény teljesítése nem volt kötelező akár a törvényi feltételek megléte, akár más jogszabályi előírások miatt.

Hivatalunk tájékoztatta a panaszost, hogy az egyeztetés eredményeként az Nftv. sérelmezett rendelkezése módosult, a nyelvi követelmény alkalmazását időben kitolták.

Az Nftv. hivatkozott 40. § (4) bekezdése alapján mesterképzésre az vehető fel, aki alapképzésben fokozatot és szakképzettséget tanúsító oklevelet szerzett valamint legalább egy „C” típusú középfokú államilag elismert – középfokú (B2 szintű) általános nyelvi, komplex – vagy azzal egyenértékű nyelvvizsgával rendelkezik. Mesterfokozatot eredményező képzésre épülő mesterképzésre az vehető fel, aki mesterképzésben fokozatot és szakképzettséget tanúsító oklevelet szerzett.

Az oktatás szabályozására vonatkozó egyes törvények módosításáról szóló 2013. évi CXXIX. törvény 69. § (1) bekezdése szerint az Nftv. 111. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lépett:

„(1) Az e törvényben meghatározott felvételi rendszert első alkalommal a 2013/2014. tanévre történő felsőoktatási jelentkezéssel kapcsolatos általános felvételi eljárásban kell alkalmazni. E törvény 40. § (2) bekezdése szerint a felvételi vizsga feltételeként meghatározott nyelvi követelményt a Kormány rendeletében a 2016 szeptemberében első évfolyamon induló alap-, osztatlan képzésre jelentkezők tekintetében, illetve azt követő évfolyamokra jelentkezők tekintetében ír elő. A 40. § (4) bekezdése szerinti nyelvi követelményt először a 2016 szeptemberében induló első évfolyamon kell alkalmazni azok tekintetében, akik e törvény hatálybalépését megelőzően nyelvi követelmény teljesítése nélkül szereztek oklevelet.”

A fentieknek megfelelően a felvetett probléma törvénymódosítás során orvoslásra került. (333/2013/OJBIT)

A felvételi eljárás során kiemelten fontos a jelentkezők számára az eljárás során elérhető többletpontok beszámítása. A felvételi kormányrendelet alapján adható többletpontokat két csoportra lehet osztani: az egyik csoportot a jogszabály alapján minden szakon járó többletpontok, a másik csoportot a képzési területenként adható többletpontok alkotják. A különböző jogcímeken elért többletpontok összege legfeljebb 100 pont, abban az esetben is, ha a jelentkező különböző jogcímek alapján elért többletpontjainak az összege ezt meghaladná. Az idei évben a fogyatékoságért, valamint a nyelvvizsgákért járó többletpontokkal összefüggésben kértek tájékoztatást a jelentkezők.

A szülő súlyosan diszlexiás és diszkalkuliás gyermeke ügyében kért tájékoztatást, miként kaphatja meg gyermeke a fogyatékosággal élő jelentkezőknek járó 40 többletpontot a felsőoktatási felvételi eljárás során.

A beadványban foglaltakkal kapcsolatban a következőkről tájékoztattuk a szülőt. Az új felvételi rendelet 24. § (1) bekezdés b) pontja alapján az esélyegyenlőség biztosítása érdekében a fogyatékosággal élő

jelentkező minden jelentkezési helyén 40 többletpontra jogosult. E § (2) bekezdése szerint a jogosultságot (a kedvezményre jogosító feltételek meglétét) a 12. § (4) bekezdésében meghatározott határidőig kell igazolni. A rendelet 12. § (4) bekezdése szerint a felvételi kérelem elbírálásához szükséges azon adatokat, igazolásokat, okiratokat, amelyek a jelentkezési lap benyújtásakor még nem álltak a jelentkező rendelkezésére, az adatfeldolgozáshoz kapcsolódóan a Hivatal által meghatározott címre kell benyújtani, a besorolási döntés időpontját megelőző 50. napig terjedő határidőn belül. A besorolási döntés időpontját megelőző 14. napig terjedő határidőn belül kell benyújtani a jelentkezés benyújtását követően megszerzett nyelvvizsgára, érettségi bizonyítványra, érettségi tanúsítványra, oklevélre, szakképzettséget igazoló okiratra, illetve egyéb jogcímekre vonatkozó adatokat, okiratokat, igazolásokat. A keresztféléves felvételi eljárásban és a pótfelvételi eljárásban valamennyi, a jelentkezés benyújtását követően megszerzett dokumentumot a besorolási döntés időpontját megelőző 14. napig terjedő határidőig kell benyújtani. A külföldi középiskolában érettségiző jelentkező, kérelmére, hiánypótlását ettől eltérő határidővel, de legfeljebb a besorolási döntést megelőző 8. napig teheti meg.

A Felsőoktatási Felvételi Tájékoztatóban is megtalálható információk szerint a különböző jogcímenek elért többletpontok összege legfeljebb 100 pont lehet abban az esetben is, ha a jelentkező különböző jogcímek alapján elért többletpontjainak az összege ezt meghaladná. A felvételi kormányrendelet alapján adható többletpontokat két csoportra lehet osztani: az egyik csoportot a jogszabály alapján minden szakon járó többletpontok, a másik csoportot a képzési területenként adható többletpontok alkotják.

Többletpontot kizárólag az kaphat, aki az erre vonatkozó jogosultságát a 2013. évi általános felsőoktatási felvételi eljárás folyamán benyújtandó dokumentumok c. fejezetben foglaltaknak megfelelően, külön felszólítás nélkül a jelentkezés benyújtásával egyidejűleg, vagy amennyiben az igazoló dokumentum azt követően áll rendelkezésére, legkésőbb 2013. július 10-ig igazolja.

Fogyatékoság miatt 40 többletpont jár minden alapképzési szakon, osztatlan mesterképzésen, illetve felsőoktatási szakképzésen. A Felsőoktatási Felvételi Tájékoztatóban foglalt információk szerint fogyatékossgal élő az a jelentkező, aki testi fogyatékos (gyakori jellemzője a bénulás, végtaghiány, görcsös túlmozgás), érzékszervi fogyatékos (hallássérült, látássérült), autista, beszéd fogyatékos vagy megismerés- és viselkedésfejlődési rendellenességgel élő (teljesség igénye nélkül fontosabb és ismertebb részterületei: diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia, diszortográfia, hiperaktivitás, figyelemzavarok). Amennyiben a jelentkező nem fogyatékossgot, hanem kizárólag tartós betegséget (pl. cukorbetegség, szénanátha, ételallergia) igazol, többletpont nem adható.

Amennyiben a jelentkező fogyatékossga már a középfokú tanulmányok ideje alatt is fennállt, és erre tekintettel a tanulmányai és az érettségi vizsga során kedvezményben részesült a fogyatékossg igazolására megismerés és viselkedés fejlődés rendellenességgel élő tanuló esetében az illetékes fővárosi vagy megyei tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottságok által kiállított szakvélemény fogadható el. A középfokú tanulmányok során fennálló fogyatékossg igazolható azzal is, ha a jelentkező rendelkezik a középiskola határozatával, hogy az érettségi vizsga során kedvezményekben részesülhet/részesült. A középfokú tanulmányok alatt nem diagnosztizált, illetve azt követően keletkezett fogyatékossg igazolása: amennyiben a fogyatékossgot később (nem a közoktatási tanulmányok alatt) állapították meg, a fogyatékossg megállapítására és igazolására a Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal (vagy annak elődje) jogosult. Amennyiben a jelentkező nem rendelkezik a Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal (vagy annak elődje) által kiállított igazolással, elfogadható szakfőorvos vagy igazságügyi szakértő által kiállított, fogyatékossgot igazoló szakvélemény is. (215/2013/OJBIT)

A szülő beadványában azzal kapcsolatban kért tájékoztatást, hogy tanulási nehézséggel küzdő gyermeke, aki az írásbeli nyelvvizsga letételére nem képes, miért nem kaphatja meg a felsőoktatási felvételi eljárásban a nyelvvizsgáért járó többletpontokat abban az esetben, ha csak szóbeli nyelvvizsgát szerez. Panasszal élt továbbá azzal összefüggésben, hogy nem talál olyan nyelvvizsgaközpontot, amely lehetővé teszi gyermeke számára a „C” típusú nyelvvizsga letételét úgy, hogy az írásbeli feladatok alól felmentést adnak részére.

Beadványában foglaltakkal kapcsolatban a következőkről tájékoztattuk a szülőt. Az új felvételi rendelet 20. § (1) bekezdése alapján a jelentkező az államilag elismert vagy azzal egyenértékű, magyartól eltérő idegen nyelvből tett nyelvvizsgáért nyelvenként középfokú (B2) komplex típusú nyelvvizsga esetén 28 többletpontra vagy felsőfokú (C1) komplex típusú nyelvvizsga esetén 40 többletpontra jogosult. E § (3) bekezdése szerint államilag elismert középfokú (B2) írásbeli vagy szóbeli típusú, illetve felsőfokú (C1) írásbeli vagy szóbeli típusú, vagy azzal egyenértékű nyelvvizsgával rendelkező akkor jogosult 28, illetve 40 többletpontra, ha a sajátos nevelési igénye miatt igazoltan nem tudja a komplex típusú nyelvvizsgát letenni.

A fentiek alapján kizárólag a sajátos nevelési igényű tanuló kaphatja meg csak szóbeli vagy csak írásbeli részvizsga teljesítése esetén a nyelvvizsgáért járó többletpontokat.

A szülő által mellékelt szakvéleményben foglaltak alapján a panaszos gyermeke tanulási nehézséggel küzd, azonban nem sajátos nevelési igényű. Ezért a fent hivatkozott jogszabályi rendelkezésekre figyelemmel csak komplex, „C” típusú nyelvvizsga letétele esetén kaphat többletpontot a felsőoktatási felvételi eljárás során.

Tájékoztattuk továbbá, hogy a nyelvvizsgáztatással összefüggésben hivatalunknak nincs hatásköre eljárni. A nyelvvizsgáztatással, illetve a nyelvvizsgaközpontokkal kapcsolatos panaszok és kérdések megválaszolására az Oktatási Hivatal Nyelvvizsga Akkreditációs Központja jogosult. Ugyanakkor tudomásunk szerint minden nyelvvizsgaközpont nyitóoldalán szerepelnie kell annak az információnak, milyen lehetőségeik vannak a fogyatékkal élőknek a nyelvvizsga letételére. Az idegennyelv-tudást igazoló államilag elismert nyelvvizsgáztatásról és a külföldön kiállított, idegennyelv-tudást igazoló nyelvvizsga-bizonyítványok Magyarországon történő honosításáról szóló 137/2008. (V. 16.) Korm. rendelet 8. § (2) bekezdésének f) pontja alapján a nyelvvizsgaközpont a fogyatékos személyek számára az esélyegyenlőség biztosítása érdekében a fogyatékoságának megfelelő vizsgakörülményeket teremt. E rendelkezés alapján a nyelvvizsgaközpontban is kizárólag a fogyatékkal élő hallgatók részesülhetnek különböző kedvezményekben. (96/2013/OJBIT)

A felsőoktatási felvételi eljárással kapcsolatban a jelentkezők számára fontos tudnivalók a felvételi eljárással kapcsolatos jogorvoslati információk. A felvételi eljárásban hozott besorolási határozat ellen a jelentkező a döntés közlésétől, ennek hiányában a tudomásra jutástól számított 15 napon belül fellebbezést nyújthat be az emberi erőforrások miniszterének címezve, de az első fokon eljáró Oktatási Hivatal postacímére. A miniszter másodfokú jogerős döntése ellen jogszabálysértésre hivatkozással felülvizsgálat kérhető a Fővárosi Törvényszéktől a döntés kézhezvételétől számított 30 napon belül benyújtott keresetlevélben.

A felsőoktatási felvételi eljárás során az alkalmassági vizsga, gyakorlati vizsga eredményével kapcsolatos jogorvoslat esetén – az Nftv. 57–58. §-ai alapján a közléstől,

illetve tudomásra jutástól számított 15 napon belül – írásban benyújtott jogorvoslati kérelemmel a felsőoktatási intézmény által meghatározott módon az adott intézmény vezetőjéhez lehet fordulni.

Amennyiben a jelentkező a felsőoktatási intézmény felvételi döntését kívánja megkérdőjelezni, az ellen – az Nftv. 57–58. §-ai alapján a közléstől, illetve tudomásra jutástól számított 15 napon belül a felsőoktatási intézményhez írásban benyújtott jogorvoslattal élhet.

A jelentkező, illetve az eljárás egyéb résztvevője a kifejezetten rá vonatkozó rendelkezés tekintetében – a felsőoktatási intézmény jogorvoslati határozatának kézhezvételétől számított 30 napon belül, jogszabálysértésre való hivatkozással – a jogorvoslati eljárás során meghozott jogerős döntés bírósági felülvizsgálatát kérheti az illetékes megyei bíróságtól. A felsőoktatási intézmény jogerős határozata ellen a kereseti kérelmet 3 eredeti példányban az illetékes megyei bíróságnak címezten, de az első fokon eljáró felsőoktatási intézményhez kell benyújtani. (560/2013/OJBIT, 635/2013/OJBIT, 680/2013/OJBIT)

A határon túlról kérte hivatalunk segítségét egy jelentkező a felvételi ügyével kapcsolatban. Tájékoztatása szerint a ponthatárok kihirdetésének napján a korábban tudott pontjaihoz képest kevesebbet állapítottak meg, amivel 2 ponttal lemaradt a szükséges ponthatártól. A kérdéskörrel összefüggésben egyeztetést kezdeményeztünk az Oktatási Hivatallal, melynek során az alábbi információk birtokába jutottunk. Az ukrain felvételizők esetében a problémát az okozta, hogy az ukrán oktatási rendszer szerint a tanulók a közoktatási intézményben érettségi vizsgát tesznek, majd aki tovább szeretne tanulni, az az Ukrainai Tudásszint-felmérő Központban is tesz vizsgát. Ezeket a vizsgákat nem fogadta el az Oktatási Hivatal, mivel az új felvételi rendelet szerint az érettségi vizsgabizonyítványban szereplő jegyekből kell pontot számolni, a Tudásszint-felmérő Központban tett vizsga pedig nem szerepel az érettségi vizsgabizonyítványban.

Azonban a jelentkezők jelzései nyomán a kialakult helyzetre tekintettel a területért felelős helyettes államtitkár úr utasította az Oktatási Hivatalt, hogy ezekből az eredményekből is számoljanak pontot az érintett felvételizőknek. Az Oktatási Hivatal mindezt elvégezte. Az érintett jelentkezők megkapták az új besorolási döntést az újrászámolt felvételi pontok alapján. A panasszal érintett felvételiző helyzete ilyen módon rendeződött, jogorvoslati kérelmének helyt adtak, és felvételt nyert az általa megjelölt képzésre. (559/2013/OJBIT)

TANULMÁNYI ÉS VIZSGAÜGYEK

A sikeres felvételit követően a hallgatók számára az elsőként felmerülő egyik legfontosabb kérdés a képzés munkarendje szerinti képzési idő, órabeosztás. Ez különösen a képzést munka mellett folytató levelező tagozatos hallgatók esetében okozhat nehézséget. A tanórák beosztása és ütemezése a jogszabályi keretek betartásával az

intézményi autonómia körébe tartozó kérdés, amelyben elsősorban érdekérvényesítő eszközök igénybevételel lehet változtatni. (162/2013/OJBIT)

A tanulmányi és vizsgaügyek körében ez évben több beadvány érkezett hivatalunkhoz, amelyben a hallgatók a tanulmányi kötelezettségekkel, azok teljesítésének módjával kapcsolatban éltek panasszal. Az Nftv. 2. melléklete rögzíti, hogy a hallgatói követelményrendszert a felsőoktatási intézmény szervezeti és működési szabályzata foglalja magában. A hallgatói követelményrendszerben kell meghatározni különösen a hallgatói tanulmányi rendet és az ismeretek, készségek és képességek elsajátításának, megszerzésének, ellenőrzésének rendjét (tanulmányi és vizsgaszabályzat). (373/2013/OJBIT)

Egy hallgató a gyakorlati tárgy követelményeivel kapcsolatban élt panasszal. Beadványa szerint a korábbi évekhez képest az oktató nem etikus követelményeket támaszt a hallgatókkal szemben, az adott gyakorlati tárgy anyaga meghaladja az év végi szigorlat anyagát is.

A beadványban foglaltakkal kapcsolatban tájékoztattuk a hallgatót, hogy az Nftv. 2. melléklet II. 3. pontja alapján a szervezeti és működési szabályzat magában foglalja a hallgatói követelményrendszert. A hallgatói követelményrendszerben kell meghatározni különösen a hallgatói tanulmányi rendet és az ismeretek, készségek és képességek elsajátításának, megszerzésének, ellenőrzésének rendjét (tanulmányi és vizsgaszabályzat). A fentiek alapján a vizsga szervezésére az intézmény tanulmányi és vizsgaszabályzatában foglaltak irányadók.

Tájékoztattuk a hallgatót, hogy amennyiben sérelmesnek érzi az oktató eljárását, ez esetben lehetősége van jogorvoslattal élni. Az Nftv. 57. § (3) bekezdése alapján a hallgató a felsőoktatási intézmény döntése vagy intézkedése, illetve intézkedésének elmulasztása (a továbbiakban együtt: döntés) ellen – a közléstől, ennek hiányában a tudomására jutásától számított tizenöt napon belül – jogorvoslattal élhet, kivéve a tanulmányok értékelésével kapcsolatos döntést. Eljárás indítható a tanulmányok értékelésével kapcsolatos döntés ellen is, ha a döntés nem a felsőoktatási intézmény által elfogadott követelményekre épült, illetve a döntés ellentétes a felsőoktatási intézmény szervezeti és működési szabályzatában foglaltakkal, vagy megszegték a vizsga megszervezésére vonatkozó rendelkezéseket. A jogorvoslat kimerítése után – amennyiben panasza nem nyert elintézészt – van lehetősége hivatalunk eljárását kérni. (380/2013/OJBIT)

Beadványában a hozzánk forduló meghatalmazott szülő előadta, hogy gyermeke az egyik egyetem építőmérnöki karára jár, ahol ötödik féléve próbálja sikertelenül teljesíteni a statika és szilárdságtan tárgyat. A szülő szakmabeliként úgy látja, hogy ennek az az oka, hogy ez a két tárgy összevontan, 1+1 félév alatt, ilyen kevés óraszámban nem tanítható. Korábban, a Bologna-rendszer bevezetése előtt ugyanis ezt a tárgyat négy félév alatt tanították. A tanuló azonban még a plusz gyakorlások ellenére sem tudta teljesíteni a tantárgyat. A panaszos megítélése szerint a tárgy ilyen kevés óraszámban nem tanítható meg rendesen, véleménye szerint ezt igazolja az is, hogy a sikeres vizsgák aránya ebből a tárgyból tudomása szerint 20% alatt van, továbbá, hogy a Magyar Mérnöki Kamara is adott ki közleményt a mérnökképzés színvonalával összefüggésben.

A panaszos sérelmezte továbbá a vizsga szervezését is, az ugyanis egy írásbeli beugróból és egy szóbeli vizsgarészből áll, azonban hiába teljesíti valaki az írásbeli beugrót akár 90%-osra is, a szóbelin akkor is

meg tud bukni, a két vizsgarész teljesítményét ugyanis nem átlagolják. Mivel a probléma sokakat érint, az érintettek megfogalmaztak egy nyílt levelet a fentiekkel összefüggésben.

Beadványában foglaltakkal kapcsolatban tájékoztattuk a panaszost, hogy az általa felvetettek álláspontunk szerint oktatási jogsérelmet nem valósítanak meg. Az előadottak ugyanis egy olyan szakmai vitát vetnek fel, aminek rendezésére az oktatási jogok biztosának nincs hatásköre. Tájékoztattuk ugyanakkor, hogy a nyílt levél, szakmai konferenciák szervezése, illetve – akár a Magyar Mérnöki Kamara közreműködésével – az érdekvérvényesítés széles skálája lehetőséget biztosíthat arra, hogy e probléma rendezésében eredményt érhessenek el.

A vizsgák szervezésével összefüggésben tájékoztattuk, hogy a vizsga szervezésére az intézmény tanulmányi és vizsgaszabályzatában foglaltak irányadók. (164/2013/OJBIT)

Beadványában a hallgató szakmai gyakorlat teljesítésének lehetőségével kapcsolatban élt panasszal. A hallgató az egyik egyetem gazdálkodástudományi karának gazdálkodási és menedzsment szakos hallgatója angol nyelvű képzésben. A képzés során beadványában foglaltak szerint 12 hetes szakmai gyakorlatot kell teljesíteniük, melyből 2011 nyarán 6 hetes gyakorlatot már teljesített. Ezt követően azonban családi okok miatt a gyakorlati idő második felét 2012 nyarán nem tudta teljesíteni. Az intézményi szabályzat azonban lehetőséget biztosított a szakmai gyakorlat két részletben történő teljesítésére. Ezért kérelmet nyújtott be a dékánhelyetteshez, hogy szakmai gyakorlatát a téli szünetben, részben a tavaszi szemesztert is érintve teljesíthesse. A dékánhelyettes azonban nem engedélyezte a gyakorlat olyan módon történő teljesítését, hogy annak időtartama érintse a tavaszi szemesztert is. Emiatt a hallgató méltányossági kérelmet nyújtott be ez ügyben a kar dékánjához, amit a dékán elutasított. Ekkor a hallgató ismételen a dékánhoz fordult, a dékán azonban megerősítette a korábbi elutasító döntését. Ez ellen a hallgató jogorvoslati kérelemmel fordult az intézmény rektorához. Az oktatási rektorhelyettes határozatában engedélyt adott a hallgató számára a szakmai gyakorlat egyedi időpontban történő teljesítésére. Az ügyintézési határidők figyelembe vételével azonban ekkor már szakmai gyakorlatának mind a hat hetét a tavaszi szemeszterben tudta volna elvégezni. A programigazgató azonban a rektori határozat ellenére ezt nem engedélyezte.

A hallgató sérelmezte a kialakult helyzetet, mivel a 2012/2013. tanév tavaszi szemeszterére mindössze három tantárgya maradt, amelyek teljesítése mellett a szakmai gyakorlatát is el tudná végezni, így a tanév végén megszerezhetné az oklevelét. Úgy érzi a programigazgató felülbírált a rektor döntését.

A rendelkezésünkre bocsátott dokumentumokat és adatokat megvizsgáltuk, azokat a vonatkozó jogszabályi rendelkezésekkel összevetettük, és ennek nyomán az alábbi álláspontot alakítottuk ki. A panaszos hallgató tanulmányainak megkezdésekor hatályban volt a 2005. évi felsőoktatási törvény 59. § (4) bekezdése alapján a felsőoktatási intézmény tanulmányi és vizsgaszabályzatában határozza meg a képzési időszakokat és azok belső ütemezését, valamint a tanulmányi kötelezettségek teljesítésének szabályait, illetőleg az ismeretek ellenőrzésének és értékelésének módját. A fentieknek megfelelően a tanulmányi kötelezettségek teljesítésének szabályait az intézmény határozza meg. Az érintett egyetem Gazdálkodástudományi Karának Hallgatói Követelményrendszere (a továbbiakban: HKR) pedig a következőképpen rendelkezik a szakmai gyakorlattal összefüggésben. A HKR. II. fejezetének 3. § 11 d) pontja alapján amennyiben a szakmai gyakorlat szerződésben rögzített időtartama és a szorgalmi időszak átfedésbe kerül, vizsgakurzusokon kívül maximum két tantárgy felvétele lehetséges szakmai gyakorlatos kérelem benyújtása mellett, amelyhez a munkaadó hozzájárulását is csatolni kell.

A csatolt dokumentumok alapján az oktatási rektorhelyettes engedélyezte a hallgatónak a szakmai gyakorlat második hat hetének egyedi időpontban történő teljesítését azzal, hogy ennek feltétele a szükséges dokumentáció kitöltése és elfogadása. Esetében azonban a szükséges dokumentáció elfogadása nem történt meg, ugyanis a programigazgató a HKR fent hivatkozott rendelkezése alapján nem engedélyezhette a hallgatónak a szakmai gyakorlat szorgalmi időszakban történő teljesítését, miután a 2012/2013. tanév tavaszi félévében három tantárgyat vett fel. Ezen a körülményen nem változtat az sem, hogy a hallgató méltányossági kérelmében jelezte, hogy még három tárgyat szükséges teljesítenie. Ugyanis az engedély kizárólag a szakmai gyakorlat eltérő időpontban történő teljesítésének engedélyezésére vonatkozik, aminek birtokában a hallgató – feltételezvé, hogy ismerte az intézmény vonatkozó szabályozását, ami az intézmény weboldalán minden hallgató számára hozzáférhető – dönthetett arról, hogy a 2012/2013. tanévben két tantárgyat vesz fel, és élve a méltányossági engedélyben foglaltakkal teljesíti a szakmai gyakorlatát. Amennyiben azonban három tárgyat vesz fel, ez esetben azonban a szabályzat rendelkezése alapján a szakmai gyakorlatát szorgalmi időben nem teljesítheti. A Hallgatói Követelményrendszer 10. § (2) bekezdésében foglaltak szerint ugyanis a hallgató adott szakon - a teljes tanulmányi időtartam alatt - egyetlen alkalommal nyújthat be méltányossági kérelmet, a 43. § (9) bekezdésében foglalt kivétellel. A kérelem egy kérésre/tantárgyra vonatkozhat. A kérelemnek tartalmaznia kell a méltányosságra okot adó indoko(ka)t, és mellékelni kell hozzá az indoko(ka)t alátámasztó dokumentumo(ka)t. E rendelkezésnek megfelelően az érintett hallgató egy kérelemben nem is kérhette volna, hogy engedélyezzék részére mind a szakmai gyakorlat szorgalmi időszakban történő teljesítését, mind pedig, hogy a szabályzatban foglaltakkal ellentétben a szakmai gyakorlat végzése mellett mindhárom tantárgyát teljesíthesse.

A fentieknek megfelelően a beadványában foglaltakkal kapcsolatban oktatási jogsérelmet nem állapítottunk meg, és az ügyet lezártuk. (237/2013/OJBIT)

A felsőoktatási intézményben folytatott tanulmányok során a tanulmányi követelmények teljesítését - az egyes tantárgyakhoz, tantervi egységekhez rendelt - tanulmányi pontokban (a továbbiakban: kredit) kell kifejezni és érdemjeggyel minősíteni. A hallgatónak az adott képzésben történő előrehaladását a megszerzett kreditek összege, minőségét pedig az érdemjegye fejezi ki. Egy adott ismeretanyag elsajátításáért egy alkalommal adható kredit. A felsőoktatási intézményben folytatott, illetve más korábbi tanulmányok, továbbá az előzetesen megszerzett tudás kreditértékként való elismerése kérelmezhető. A tudás összevetését a felsőoktatási intézmény e célra létrehozott bizottsága (a továbbiakban: kreditátviteli bizottság) végzi. A kreditelismerés - tantárgy (modul) előírt kimeneti követelményei alapján - kizárólag a kredit megállapításának alapjául szolgáló tudás összevetésével történik. El kell ismerni a kreditet, ha az összevetett tudás legalább hetvenöt százalékban megegyezik.

Ennek az eljárásnak a végrehajtásával kapcsolatos kérdéseket a tanulmányi és vizsgaszabályzatban kell szabályozni, azzal a megkötéssel, hogy a hallgató a végbizonyítvány (abszolutórium) megszerzéséhez - a felsőoktatási intézményben folytatott, illetve más korábbi tanulmányok, továbbá az előzetesen megszerzett tudás kreditértékként való elismerése esetén is - a tanulmányi és vizsgaszabályzat szerinti

kreditet, de legalább a képzés kreditértékének harmadát az adott intézményben köteles teljesíteni.

Külföldön teljesített képzésre vonatkozóan kérte hivatalunk tájékoztatását a hallgató azzal kapcsolatban, hogy a külföldön végzett és sikeresen lezárt felsőfokú ösztöndíjas félév elismerhető-e középfokú nyelvvizsgaként.

A következőkről tájékoztattuk a panaszost. A nyelvvizsga-bizonyítvánnyal egyenértékű okiratokat az idegennyelv-tudást igazoló államilag elismert nyelvvizsgáztatásról és a külföldön kiállított, idegennyelv-tudást igazoló nyelvvizsga-bizonyítványok Magyarországon történő honosításáról szóló 137/2008. (V. 16.) Korm. rendelet 14. §-a határozza meg. Kizárólag az e §-ban szereplő okiratok ismerhetők el nyelvvizsga-bizonyítványként. A rendelet 14. § (1) bekezdése alapján az idegen nyelven folytatott és befejezett tanulmányokat igazoló, államilag elismert, külföldi közoktatási intézményben szerzett érettségi bizonyítvány, az államilag elismert, külföldi felsőoktatási intézményben szerzett oklevél, valamint a tudományos fokozat odaítélésére kijelölt hatóság által kiállított és hazai felsőoktatási intézmény vagy a Magyar Tudományos Akadémia által honosított okirat az oktatás vagy a tudományos fokozatok esetében a fokozatszerzési eljárás nyelve szempontjából, államilag elismert általános, egynyelvű, komplex típusú felsőfokú nyelvvizsgának felel meg. A külföldi oklevél az elismert vagy honosított szakképzettség alapján, illetve az a külföldi bizonyítvány, amely olyan szakképesítést tanúsít, amelyet Magyarországon megszerezhető, érettségi vizsgához kötött szakképesítésként ismertek el, államilag elismert szaknyelvi, egynyelvű, komplex típusú felsőfokú nyelvvizsgának felel meg.

A fentiek értelmében a külföldön végzett ösztöndíjas félév a jogszabály rendelkezése alapján nem ismerhető el nyelvvizsgaként, ugyanis a külföldi tanulmányokat csak akkor lehet nyelvvizsgaként elismerni, ha a hallgató külföldi felsőoktatási intézményben szerzi meg az oklevelét. (216/2013/OJBIT, 577/2013/OJBIT)

Beadványában egy hallgató azzal kapcsolatban kért tájékoztatást, hogy diszkalkuliás hallgatóként milyen módon szerezhethet oklevelet a felsőoktatásban, illetve milyen módon érvényesítheti a számára szükséges kedvezményeket tanulmányai folytatása során.

Kérdésével kapcsolatban a következőkről tájékoztattuk a hallgatót. Az Nftv. 49. § (8) bekezdése alapján a fogyatékkal élő hallgató részére biztosítani kell a fogyatékhöz igazodó felkészítést és vizsgáztatást, továbbá segítséget kell nyújtani részére ahhoz, hogy teljesíteni tudja a hallgatói jogviszonyából eredő kötelezettségeit. Indokolt esetben mentesíteni kell egyes tantárgyak, tantárgyrészek tanulása vagy a beszámolás kötelezettsége alól. Szükség esetén mentesíteni kell a nyelvvizsga vagy annak egy része, illetve szintje alól. A vizsgán biztosítani kell a hosszabb felkészülési időt, az írásbeli beszámolón lehetővé kell tenni a segédeszköz – így különösen írógép, számítógép – alkalmazását, szükség esetén az írásbeli beszámoló szóbeli beszámolóval vagy a szóbeli beszámoló írásbeli beszámolóval történő felváltását. Az e bekezdés alapján nyújtott mentesítés kizárólag a mentesítés alapjául szolgáló körülménnyel összefüggésben biztosítható és nem vezethet az oklevél által tanúsított szakképzettség megszerzéséhez szükséges alapvető tanulmányi követelmények alóli felmentéshez. A törvény 110. § (1) bekezdés 11. pontja szerint a Kormány felhatalmazást kap arra, hogy rendelettel

szabályozza a fogyatékoság megállapításának és igazolásának rendjét, a fogyatékosággal élő hallgatók tanulmányaival kapcsolatos elveket, az előnyben részesítési szempontokat és eljárási szabályokat.

A korábban hatályban volt, 2005. évi felsőoktatási törvény 61. §-a a fentiekkel azonos tartalommal szabályozta a fogyatékosággal élő hallgatók tanulmányi követelmények alóli felmentésével kapcsolatos rendelkezéseket.

A Kormány a fogyatékosággal élő hallgatókkal kapcsolatos intézményi feladatok végrehajtásának rendjét a jelenleg is hatályos a felsőoktatásról szóló 2005. évi CXXXIX. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 79/2006. (IV. 5.) Korm. rendeletben (továbbiakban: 79/2006. (IV. 5.) Korm. rendelet) határozza meg. E rendelet 18. § (1) bekezdése alapján a fogyatékosággal élő hallgató számára – kérelmére – a felsőoktatási intézmény a tanterv előírásaitól részben vagy egészében eltérő követelményeket állapíthat meg, illetve – figyelemmel a felsőoktatási törvény 39. §-ának (7) bekezdésére – azok teljesítésétől eltekinthet.

A rendelet 18. § (5) bekezdés c) pontja alapján a diszkalkuliás hallgató a számítási feladatok alól felmentést kaphat, esetében a vizsgák alkalmával engedélyezhető mindazon segédeszközök használata, amelyekkel a hallgató a tanulmányai során korábban is dolgozott (táblázatok, számológép, konfiguráció, mechanikus és manipulatív eszközök), továbbá hosszabb felkészülési időt lehet számára biztosítani.

A rendelet 19. § (1)-(2) bekezdései alapján a fogyatékosággal élő hallgató fogyatékoságának típusát és mértékét, annak végleges vagy időszakos voltát szakvéleménnyel igazolja. Az (1) bekezdésben meghatározott szakvélemény kiadására, amennyiben a jelentkező fogyatékosága már a közoktatási tanulmányai során is fennállt, és erre tekintettel tanulmányai és az érettségi vizsga során kedvezményben részesült, a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvényben meghatározott szakértői és rehabilitációs bizottság, amennyiben a fogyatékoságot később állapították meg, a rehabilitációs szakigazgatási szerv jogosult.

A rendelet 20. § (1)-(2) bekezdései alapján a hallgató fogyatékoságára tekintettel – a 19. § (1) bekezdése szerinti – szakvélemény alapján kérheti a tanulmányi kötelezettségek teljesítése, illetve a vizsgák alóli részleges vagy teljes felmentését vagy azok más módon történő teljesítésének engedélyezését. A felsőoktatási intézmény szervezeti és működési szabályzatában meghatározottak szerint bírálja el a fogyatékosággal élő hallgatók segítségnyújtásra, mentességre és kedvezményekre irányuló kérelmeit.

E rendelkezések alapján a hallgatót tehát megilleti az a jog, hogy a fogyatékoság szakértői igazolása után kérelmezze a felsőoktatási intézménytől szakvéleményben előírt könnyítéseket, felmentéseket. Azt azonban, hogy a megfelelő szakvélemény benyújtását követően részben vagy egészben mentesíti-e egyes tanulmányi kötelezettség alól, a felsőoktatási intézmény dönti el a fent hivatkozott rendelkezések és a szervezeti és működési szabályzatában foglaltak alapján. (420/2013/OJBIT)

Ez évben több hallgató élt panasszal és kérte hivatalunk vizsgálatát hallgatói jogviszonyának a felsőoktatási intézmény általi egyoldalú megszüntetése miatt, ezért fontosnak érezzük a kérdéskörrel kapcsolatos jogszabályok ismertetését. (407/2013/OJBIT, 213/2013/OJBIT, 267/2013/OJBIT)

Az Nftv. 59. § (3)-(4) bekezdéseiben foglalt rendelkezések szerint a felsőoktatási intézmény egyoldalú nyilatkozattal is megszünteti annak a hallgatónak a hallgatói jogviszonyát, aki

- a) a tanulmányi és vizsgaszabályzatban, illetve a tantervben rögzített, a tanulmányokban való előrehaladással kapcsolatos kötelezettségeit nem teljesíti,
 - b) egymást követően harmadik alkalommal nem jelentkezik be a következő tanulmányi félévre,
 - c) a hallgatói jogviszony szünetelését követően nem kezdi meg tanulmányait,
- feltéve, hogy a hallgatót előzetesen írásban felhívták arra, hogy kötelezettségének a megadott határidőig tegyen eleget és tájékoztatták a mulasztás jogkövetkezményeiről.
- A felsőoktatási intézmény egyoldalú nyilatkozattal megszünteti annak a hallgatónak a hallgatói jogviszonyát, akinek az azonos tanegységből tett sikertelen javító, és ismétlődő javító vizsgáinak összesített száma eléri az ötöt.

Beadványában a hallgató az egyetem hallgatói jogviszonyt megszüntető döntése miatt élt panasszal. A hallgató a 2004/2005. tanév második félévében kezdte meg tanulmányait kiegészítő képzésben. Hét sikeres félév elvégzése után négy félévig szüneteltette hallgatói jogviszonyát. Ezt követően szeretne volna felvenni az utolsó féléves tárgyait, azonban az intézményben azt a tájékoztatást kapta, hogy tanulmányait csak abban az esetben folytathatja, ha átjelentkezik a bolognai rendszer szerinti képzésre. A hallgató írt egy kérvényt az átvétel érdekében. A sikeres átvételt követően ismét szüneteltette tanulmányait négy félévig, majd miután a következő félévben sem iratkozott be, az Egyetem megszüntette a hallgatói jogviszonyát. A hallgató sérelmezi ezt a helyzetet, mivel álláspontja szerint joga lett volna befejezni az általa megkezdett képzést az utolsó félév elvégzésével, azonban az intézményben erről nem tájékoztatták, ezért írta meg az átvételi kérelmet.

A rendelkezésre álló információk alapján a következőkről tájékoztattuk a panaszos hallgatót. Beadványában foglaltakból nem derült ki, de az egyetem a 2004-ben megkezdett képzést valószínűsíthetően kifutó rendszerben megszüntette, mivel a szóban forgó képzés még a 1993. évi felsőoktatási törvény hatálya alatt indult. Ebben az esetben álláspontunk szerint az egyetem a képzés megszüntetése során megfelelően járt el. Az intézmény ugyanis a képzést úgy szüntette meg, hogy minden hallgatónak lehetőséget biztosított a képzés befejezésére. Ennek megfelelően még a túlfutó, azaz a tanulmányaikat nem az előírt képzési idő alatt befejező hallgatók részére is biztosította a lehetőséget arra, hogy tanulmányaikat alap-, vagy mesterképzésbe történő átvétellel folytassák.

A hallgató élt ezzel a lehetőséggel és írásban kérte az oktatási dékánhelyettest, hogy engedélyezze tanulmányai folytatását szociálpedagógia BA szakon. Az oktatási dékánhelyettes határozatában engedélyezte ezt számára. E döntés ellen a hallgató a jogszabályban biztosított határidőn belül jogorvoslással nem élt.

Ezt követően a hallgató a szociálpedagógia BA képzésen is szüneteltette a tanulmányait négy féléven keresztül. 2012. december 10-én az intézmény írásban tájékoztatta a hallgatót arról, hogy amennyiben a soron következő tanulmányi félévre nem iratkozik be, hallgatói jogviszonyát megszüntetik. Ennek ellenére a beiratkozási kötelezettségének a hallgató nem tett eleget, ezért az egyetem a hallgatói jogviszonyát megszüntette.

A 2005. évi felsőoktatási törvény 50. § (1) szerint, ha a hallgató bejelenti, hogy a következő képzési időszakban hallgatói kötelezettségének nem kíván eleget tenni, a hallgatói jogviszonya szünetel. A hallgatói jogviszony egybefüggő szüneteltetésének ideje nem lehet hosszabb, mint két félév. A hallgató több alkalommal is élhet a hallgatói jogviszonyának szüneteltetésével. Az első szünetelésre – ha a tanulmányi és vizsgaszabályzat eltérően nem rendelkezik – csak az első félév sikeres teljesítése után

kerülhet sor. A hallgatói jogviszony szüneteltetésével kapcsolatos további kérdéseket – beleértve az első félév sikeres teljesítése előtti szünetelés lehetőségét – a tanulmányi és vizsgaszabályzat szabályozza. A 2005. évi felsőoktatási törvény 76. § (2) bekezdése alapján a felsőoktatási intézmény egyoldalú nyilatkozattal is megszüntetheti annak a hallgatónak a hallgatói jogviszonyát, aki

- a) a tanulmányi és vizsgaszabályzatban, illetve a tantervben rögzített, a tanulmányokban való előrehaladással kapcsolatos kötelezettségeit nem teljesíti,
- b) egymást követő két alkalommal nem jelentkezett be a következő tanulmányi félévre,
- c) a hallgatói jogviszony szünetelését követően nem kezdi meg tanulmányait,

feltéve minden esetben, hogy a hallgatót – legalább két alkalommal – írásban felhívták arra, hogy kötelezettségének a megadott határidőig tegyen eleget és tájékoztatták a mulasztás jogkövetkezményeiről. A fentieknek megfelelően a szociálpedagógia BA szakra a hallgató írásban kérte az átvételét, mely kérelemnek az intézmény helyt adott, a hallgató e döntés ellen jogorvoslattal nem élt. Ezt követően a hallgató a jogszabályban rögzített két félév időtartammal ellentétben négy félévig szüneteltette tanulmányait, majd beiratkozási kötelezettségének a soron következő félévben sem tett eleget. Ezért álláspontunk szerint a fenti jogszabályi rendelkezésekre hivatkozva az intézmény jogszerűen szüntette meg a hallgatói jogviszonyát. Ennek megfelelően a hallgató ügyében oktatási jogsérelmet nem állapítottunk meg. (411/2013/OJBIT)

A hallgató sérelmezte, hogy felsőoktatási intézmény megszüntette hallgatói jogviszonyát, mivel egyik tantárgyát harmadik tárgyfelvétel alkalmával sem tudta teljesíteni. Tájékoztatása szerint az intézmény a jogviszonyt megszüntető döntés előtt nem tett eleget jogszabályban rögzített értesítési kötelezettségének. Az intézményi döntéssel szemben a hallgató jogorvoslattal élt, amely kérelmét elutasították, tekintettel arra, hogy azt a jogorvoslati határidő után nyújtotta be.

A beadványában foglaltakat megvizsgáltuk és ennek nyomán az alábbi álláspontot alakítottuk ki. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból megállapítottuk, hogy a panasszal érintett Tudományegyetem a tanulmányi és vizsgaszabályzatban foglaltakra hivatkozással a hallgató hallgatói jogviszonyt 2013. 06. 21-vel megszüntette, mivel az építészettörténet I. tárgyat harmadszor vette fel és nem teljesítette.

Az intézményi tanulmányi és vizsgaszabályzat, illetve a tanterv rögzíti a tanulmányokban való előrehaladással kapcsolatos kötelezettségeket, amelyek nem teljesítése esetén az intézmény a jogszabályban rögzített értesítési kötelezettség teljesítése mellett egyoldalú nyilatkozattal is megszüntetheti az érintett hallgatónak a hallgatói jogviszonyát.

Álláspontunk alapján amennyiben a felsőoktatási intézmény tanulmányi és vizsgaszabályzata egy tantárgy felvételét háromszor teszi lehetővé, úgy a hallgató részére az intézmény negyedseri tárgyfelvételi lehetőséget nem köteles biztosítani, ellenben a jogszabályi rendelkezések alapján lehetősége van megszüntetni a hallgató hallgatói jogviszonyát.

Az intézményi döntéssel szemben a hallgató jogorvoslati kérelemmel élhet. A hallgató által mellékelte intézményi határozat tartalmazza a döntés felülbírálatára vonatkozó tájékoztatást, a jogorvoslati kérelem részletszabályai tekintetében a tanulmányi és vizsgaszabályzat rendelkezéseire utal. Ezen információk a hallgató által megismerhetők voltak.

A hallgató a döntéssel szemben jogorvoslati kérelmet nyújtott be, a jogorvoslati határidőt azonban elmulasztotta. A késedelmes jogorvoslati kérelem így elutasításra került, az egyetem nem vette azt figyelembe.

A 40/1999. (X. 8.) OM rendelet 6. § (2) bekezdés c) pontja szerint az oktatási jogok biztosa érdemi vizsgálat nélkül elutasítja a beadványt, illetve az eljárást megszünteti, ha a kérelmező – a bírósági eljárás kivételével – nem merítette ki a rendelkezésre álló jogorvoslatokat. Tekintettel arra, hogy a jogorvoslati határidőn belül a hallgató nem élt jogorvoslattal, vagyis eljárásunk megindításának feltétele nem teljesült, így panasszal kapcsolatban nem állt módunkban vizsgálatot indítani. (625/2013/OJBIT)

Beadványában a hallgató azzal kapcsolatban élt panasszal, hogy a felsőoktatási intézményben harmadik tárgyfelvétel alkalmával sem tudott egy tárgyat teljesíteni, emiatt megszüntették a hallgatói jogviszonyát. A hallgató sérelmezi ezt, mivel álláspontja szerint a vizsgáztatók minden alkalommal elfogultak voltak. A panaszos hallgató tanulmányainak megkezdésekor a 2005. évi felsőoktatási törvény volt hatályban, ennek 59. § (2) bekezdése alapján, ha a javítóvizsga sem volt sikeres, és a vizsgán, valamint a javítóvizsgán ugyanaz az egy személy vizsgáztatott, a hallgató kérésére biztosítani kell, hogy az ismétlő javítóvizsgát másik oktató vagy vizsgabizottság előtt tehesse le. Ez a jog akkor is megilleti a hallgatót, ha a vizsga letételére új képzési időszakban kerül sor. A vizsgáról való távolmaradás nem befolyásolhatja a hallgató tudásának értékelését. Ha a hallgató nem jelent meg a vizsgán, tudása nem értékelhető, azonban a felsőoktatási intézmény a felmerült költségek megfizetésére kötelezheti, ha nem igazolja, hogy távolmaradása indokolt volt. Az Nftv. 2012. szeptember 1. napjától hatályos 49. § (4) bekezdése értelmében a felsőoktatási intézmény ajánlott tantervet ad ki a hallgatói tanulmányi rend összeállításához. A felsőoktatási intézménynek biztosítania kell, hogy minden hallgató számot adhasson tudásáról, és a sikeres vagy sikertelen számonkérést megismételhesse úgy, hogy a megismételt számonkérés elfogulatlan lebonyolítása és értékelése biztosított legyen.

E törvényi rendelkezéseknek a felsőoktatási intézmény álláspontunk szerint eleget tett, ugyanis a hallgató sikertelen vizsgáját követően kérésének megfelelően bizottság előtt tehetné le ismétlő vizsgáit, továbbá rektori utasításra a bizottság összetételén is módosítottak. Általánosságban elmondható, hogy amennyiben egy oktató vizsgáztat, úgy a sikertelen vizsga megismétlése alkalmával a hallgató kérheti azt, hogy más vizsgáztassa le. A más vizsgáztató lehet bizottság is. A bizottság ugyanis fogalmilag nem lehet elfogult, hiszen nem egy emberből áll. Még ha fel is merül egy bizottsági taggal kapcsolatban ilyen körülmény, abban az esetben éppen a többi tag jelenléte az, amely ellensúlyozni hivatott ezt.

Tájékoztatottuk továbbá a hallgatót, hogy a hallgatói jogviszony felsőoktatási intézmény általi egyoldalú megszüntetésének feltételeiről, az ezzel kapcsolatos jogszabályi rendelkezésekről. Összegezve a fentieket, amennyiben a felsőoktatási intézmény tanulmányi és vizsgaszabályzata egy tantárgy felvételét háromszor teszi lehetővé, úgy a hallgató részére az intézmény negyedszeri tárgyfelvételi lehetőséget nem köteles biztosítani, ellenben a jogszabályi rendelkezések alapján lehetősége van megszüntetni a hallgató hallgatói jogviszonyát. Mindezek alapján a panaszos hallgató ügyében oktatási jogsérelmet nem állapítottunk meg. (446/2013/OJBIT)

A hallgatók számos alkalommal keresték hivatalunkat a szakdolgozatra kapott érdemjeggyel, záróvizsgával, valamint az oklevél minősítésével kapcsolatos panaszukkal.

A hallgató szakdolgozatának védésére elégtelent kapott, és emiatt nem államvizsgázhatott. Különösen azért sérelmezi ezt, mert a szakdolgozati konzultációkat a témavezető aláírta, és nem jelezte felé, hogy probléma lenne a dolgozattal, valamint az intézmény tanulmányi bizottsága engedélyezte neki, hogy a szakdolgozatát leadja, mivel az a formai követelményeknek megfelelt.

Kérdésével kapcsolatban az alábbiakról tájékoztattuk. A 2012. szeptember 1. napjáig hatályban volt, a 2005. évi felsőoktatási törvény 60. § (3) bekezdése szerint a záróvizsga az oklevél megszerzéséhez szükséges ismeretek, készségek és képességek ellenőrzése és értékelése, amelynek során a hallgatónak arról is tanúságot kell tennie, hogy a tanult ismereteket alkalmazni tudja. A záróvizsga a tantervben meghatározottak szerint több részből – szakdolgozat vagy diplomamunka megvédéséből, további szóbeli, írásbeli, gyakorlati vizsgarészekből – állhat. Az Nftv. 50. § (4) bekezdése az előbbiekkal megegyezően rendelkezik a záróvizsgáról. A 2005. évi felsőoktatási törvény 60. § (6) bekezdése értelmében a felsőoktatási intézmény tanulmányi és vizsgaszabályzata határozza meg a záróvizsgára jelentkezés módját, a záróvizsga megszervezésének és lebonyolításának rendjét, eredményének kiszámítási módját.

A fentiek alapján tehát a záróvizsgának része lehet a diplomamunka megvédése is, melynek sikertelensége esetén a záróvizsga eredménytelen. Ezért hozhat az intézmény olyan szabályozást is, hogy amennyiben a záróvizsga egy része, így például a diplomamunka megvédése elégtelen, a záróvizsga nem folytatható.

Az értékeléssel összefüggésben tájékoztattuk a hallgatót, hogy a hivatkozott 2005. évi felsőoktatási törvény 95. § (1) bekezdés d) pontja szerint az oktatói munkakörben foglalkoztatottat megilleti az a jog, hogy a szervezeti és működési szabályzatban meghatározottak szerint megválassza a hallgatókat, továbbá irányítsa és értékelje a hallgató munkáját. Az Nftv. 35. § (2) bekezdése alapján az oktatással kapcsolatos feladatokat ellátó kötelessége, hogy az ismereteket tárgyilagosan és többoldalúan közvetítse, a jóváhagyott tanterv szerint oktasson és értékeljen. E rendelkezéseknek megfelelően az oktatót a hallgatók munkájának értékelésekor, minősítésekor széleskörű szabadság illeti meg. Ezért a törvény csak rendkívül szűk esetkörben biztosít jogorvoslati lehetőséget az értékelés, minősítés vonatkozásában. Annak megítélése ugyanis, hogy egy dolgozat – legyen az akár egy szakdolgozat – milyen érdemjeggyel értékelhető szakmai kérdés, mely szaktudásnak az oktató van birtokában. A dolgozat tartalmi megítélése pedig független attól, hogy a dolgozat a formai követelményeknek megfelelt, így a tanulmányi bizottság engedélyezte a beadását.

Az előbbieknél megfelelően a beadványban foglaltakkal kapcsolatban oktatási jogsérelmet nem állapítottunk meg, és az ügyet lezártuk. (44/2013/OJBIT)

A záróvizsgával kapcsolatban kérdésként merült fel, hogy mi vonatkozik azon hallgatókra, akik korábban már teljesítették az abszolutóriumot, viszont záróvizsgát még nem tettek. Az Nftv. az átmeneti rendelkezések között szabályozza a korábban, ezen törvény hatálybalépését megelőzően megkezdett képzésekre vonatkozó szabályokat. Az Nftv. 112. § (1) bekezdése rögzíti, hogy a felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény alapján megkezdett képzéseket - folyamatos képzésben - változatlan szakmai követelmények, változatlan vizsgarend keretében, változatlan oklevél kiadásával kell befejezni. Ugyanezen § (2) bekezdése kimondja, hogy a 2005. évi felsőoktatási törvény alapján megkezdett képzéseket - folyamatos képzésben - változatlan szakmai követelmények, és vizsgarend keretében, változatlan oklevél kiadásával, bizonyítvány kiállításával kell befejezni.

A hallgató a záróvizsgával kapcsolatban kért tájékoztatást. Levele szerint egyetemi tanulmányait 1998. őszi félévében kezdte meg, abszolutóriumot 2008. tavaszi félévében szerzett, záróvizsgát azonban azóta

még nem tett. Azzal kapcsolatban kért iránymutatást, hogy a nemzeti felsőoktatásról szóló törvény záróvizsgával kapcsolatos átmeneti rendelkezései vonatkoznak-e rá.

Kérdésével kapcsolatban a következőkről tájékoztattuk a panaszost. Az Nftv. az átmeneti rendelkezések között szabályozza a korábban, ezen törvény hatálybalépését megelőzően megkezdett képzésekre vonatkozó szabályokat. A hallgató által rendelkezésre bocsátott információk alapján képzését az 1998-as őszi félévben, vagyis a 1993. évi felsőoktatási törvény hatálya alatt kezdte meg, az abszolutóriumot pedig 2008. tavaszi félévében szerezte meg.

Mindezek alapján a hallgatóra irányadó átmeneti rendelkezések a következők. Az Nftv. 112. § (1) bekezdése akként rendelkezik, hogy a felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény alapján megkezdett képzéseket - folyamatos képzésben - változatlan szakmai követelmények, változatlan vizsgarend keretében, változatlan oklevél kiadásával kell befejezni.

Ugyanezen § (4) bekezdése rögzíti továbbá, hogy azok a hallgatók, akik a felsőoktatásban a tanulmányaikat 2006. szeptember 1-je előtt kezdték meg, azt a felsőoktatási intézmények által elfogadott tantervi követelmények alapján a korábbi képesítési követelmények szerint fejezhetik be, és az 1993. évi felsőoktatásról szóló törvény rendelkezései alapján főiskolai szintű végzettséget tanúsító, illetve egyetemi szintű végzettséget tanúsító oklevelet szereznek. A hallgatók részére biztosított tanulmányi időt, a tanulmányok megszakítását és szüneteltetését a hallgatói jogviszonyuk létesítésekor érvényes rendelkezéseknek megfelelően kell meghatározni. E rendelkezésektől a felsőoktatási intézmény 2015. szeptember 1-jétől eltérhet.

A 1993. évi felsőoktatási törvény kérdéskörre vonatkozóan az alábbi rendelkezéseket tartalmazza. A 95. § (8) bekezdés szerint, ha a hallgató a hallgatói jogviszony megszűnéséig záróvizsgáját nem teljesíti, azt hallgatói jogviszonya megszűnését követően bármikor leteheti a záróvizsga letétele idején hatályos képesítési követelményeknek a záróvizsgára vonatkozó rendelkezései alapján. E törvény 27. § (2) bekezdése rögzíti továbbá, hogy a hallgatói jogviszony megszűnése után az oklevél kiadásáig a jogosultat a Szabályzatban meghatározottak szerint megilletik a záróvizsga letételéhez fűződő jogok, illetve terhelik a kötelezettségek.

E fentiek alapján a vizsgarenddel kapcsolatos szabályok megismerése érdekében javasoltuk a hallgatónak, hogy a rá vonatkozó intézményi belső szabályzat, továbbá a hatályos képesítési követelmények tanulmányozását. (623/2013/OJBIT)

Az egyik egyetem programvezetője azzal kapcsolatban kért tájékoztatást, hogy azok a hallgatók, akik korábban, akár 8-10 évvel ezelőtt szereztek meg az abszolutóriumot, de záróvizsgát azóta sem tettek, záróvizsgázhatnak-e még a jelenleg hatályos jogszabályok szerint.

A kérdéssel kapcsolatban a következőkről tájékoztattuk a beadványozót. Az 1993. szeptember 1. napjától 2006. március 1. napjáig hatályban volt, a 1993. évi felsőoktatási törvény 95. § (8) bekezdése 2003. július 1. napjától rögzítette, hogy, ha a hallgató a hallgatói jogviszony megszűnéséig záróvizsgáját nem teljesíti, azt hallgatói jogviszonya megszűnését követően bármikor leteheti a záróvizsga letétele idején hatályos képesítési követelményeknek a záróvizsgára vonatkozó rendelkezései alapján.

A 2006. március 1. napjától 2012. szeptember 1. napjáig hatályban volt, a 2005. évi felsőoktatási törvény 60. § (4) bekezdése kimondta, hogy a záróvizsga a végbizonyítvány megszerzését követő vizsgaidőszakban a hallgatói jogviszony keretében, majd a hallgatói jogviszony megszűnése után, határidő nélkül, bármelyik vizsgaidőszakban, az érvényes képzési követelmények szerint letehető. A tanulmányi és vizsgaszabályzat a záróvizsga letételét a végbizonyítvány kiállításától számított hetedik év

eltelte után feltételhez kötheti. E törvény 158. § (2) bekezdése alapján azok a hallgatók, akik a felsőoktatásban a tanulmányaikat 2006. szeptember 1-je előtt kezdték meg, azt a felsőoktatási intézmények által elfogadott tantervi követelmények alapján a korábbi képesítési követelmények szerint fejezhetik be, és az 1993. évi felsőoktatásról szóló törvény rendelkezései alapján főiskolai szintű végzettséget tanúsító, illetve egyetemi szintű végzettséget tanúsító oklevelet szereznek. A hallgatók részére biztosított tanulmányi időt, a tanulmányok megszakítását és szüneteltetését a hallgatói jogviszonyuk létesítésekor érvényes rendelkezéseknek megfelelően kell meghatározni. E rendelkezésektől a felsőoktatási intézmény 2015. szeptember 1-jétől eltérhet.

A 2012. január 1. napjától hatályos, az Nftv. 2012. szeptember 1. napjától hatályos 50. § (3) bekezdése értelmében a hallgató a végbizonyítvány megszerzését követően bocsátható záróvizsgára. A záróvizsga a végbizonyítvány megszerzését követő vizsgaidőszakban a hallgatói jogviszony keretében, majd a hallgatói jogviszony megszűnése után, két éven belül, bármelyik vizsgaidőszakban, az érvényes képzési követelmények szerint lehetőséget. A tanulmányi és vizsgaszabályzat a záróvizsga letételét a végbizonyítvány kiállításától számított második év eltelte után feltételhez kötheti. A hallgatói jogviszony megszűnését követő ötödik év eltelte után záróvizsga nem tehető. E törvény 112. § (1)-(2) bekezdései szerint a felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény alapján megkezdett képzéseket – folyamatos képzésben – változatlan szakmai követelmények, változatlan vizsgarend keretében, változatlan oklevél kiadásával kell befejezni. A 2005. évi felsőoktatási törvény alapján megkezdett képzéseket – folyamatos képzésben – változatlan szakmai követelmények, és vizsgarend keretében, változatlan oklevél kiadásával, bizonyítvány kiállításával kell befejezni.

A fentiek alapján tehát minden hallgatóra azon rendelkezések irányadók a záróvizsga letétele szempontjából, amelyek törvény hatálya alatt tanulmányaikat megkezdtek. (308/2013/OJBIT)

Továbbra is meghatározó problémakört jelent az oklevél kiadásának feltételéül támasztott nyelvvizsga-követelmény. E témakörben jelentős számú beadvány érkezett hivatalunkhoz.

Az Nftv. 51. § (1) bekezdése szabályozza az idegennyelvi-követelményeket. Az 51. § (1) bekezdése alapján a felsőfokú tanulmányok befejezését igazoló oklevél kiadásának előfeltétele a sikeres záróvizsga, továbbá – ha e törvény másképp nem rendelkezik – az előírt nyelvvizsga letétele. Ha a képzési és kimeneti követelmény szigorúbb feltételt nem állapít meg, az oklevél kiadásához a hallgatónak be kell mutatnia azt az okiratot, amely igazolja, hogy

a) alapképzésben egy középfokú, „C” típusú általános nyelvi vagy középfokú (B2 szintű) általános nyelvi, komplex,

b) mesterképzésben a képzési és kimeneti követelményekben meghatározott államilag elismert vagy azzal egyenértékű nyelvvizsgát tett (a továbbiakban: nyelvvizsga).

A tantervben a felsőoktatási intézmény meghatározhatja, hogy milyen nyelvekből tett nyelvvizsgát fogad el, azzal a megkötéssel, hogy a középiskolai érettségi bizonyítvány által tanúsított, illetve az érettségi vizsgaként elfogadott nyelvvizsgát általános nyelvi – komplex – nyelvvizsgaként köteles elfogadni. (43/2013/OJBIT)

A nemzeti felsőoktatásról szóló törvény egy minden szak esetén kötelezően alkalmazandó minimumkövetelményt határoz meg az alapképzések tekintetében, azonban - az alap- és

mesterképzési szakok képzési és kimeneti követelményeiről szóló 15/2006. (IV. 3.) OM rendelet alapján - az egyes szakokra vonatkozó képzési és kimeneti követelmények között meghatározásra kerülhet ennél szigorúbb kimeneti követelmény is.

Beadványában a hallgató a diploma megszerzéséhez szükséges nyelvvizsga-követelménnyel kapcsolatban kért tájékoztatást, illetve a rá vonatkozó nyelvi követelmények felülvizsgálását, és a jelenleg meglévő nyelvvizsgáira tekintettel a nyelvi követelmények teljesítettnek való elfogadását.

A hallgató tájékoztatása szerint tanulmányait 2003-ban kezdte. A tanulmányainak megkezdésekor hatályban volt a 1993. évi felsőoktatási törvény 95. § (7) bekezdése alapján, ha ezen törvény másként nem rendelkezik, az oklevél kiadásának feltétele az alapképzési szakok és szakirányú továbbképzési szakok képesítési követelményeiről szóló kormányrendeletben, illetve miniszteri rendeletben a záróvizsgára bocsátás előfeltételeként előírt államilag elismert vagy azzal egyenértékű nyelvvizsga (a továbbiakban: nyelvvizsga) követelmény teljesítése.

A közgazdasági felsőoktatás alapképzési szakjainak képesítési követelményeiről szóló 4/1996. (I. 18.) Korm. rendelet 1. számú mellékletének 5. pontja rögzíti az egyetemi szintre irányadó nyelvi követelményeket. Ezen melléklet 5.3. a) alpontja alapján az egyetemi szintű közgazdász szak esetében a tantervben előírt követelmények: két idegen nyelvből szakmai anyaggal bővített, legalább középfokú, C típusú állami vagy azzal egyenértékű nyelvvizsga, melyek közül az egyik helyett felsőfokú, C típusú állami vagy azzal egyenértékű nyelvvizsga is lehet.

Az Nftv. átmeneti rendelkezései alapján a 1993. évi felsőoktatási törvény alapján megkezdett képzéseket - folyamatos képzésben - változatlan szakmai követelmények, változatlan vizsgarend keretében, változatlan oklevél kiadásával kell befejezni.

Az Nftv. 112. § (4) bekezdése alapján azok a hallgatók, akik a felsőoktatásban a tanulmányaikat 2006. szeptember 1-jé előtt kezdték meg, azt a felsőoktatási intézmények által elfogadott tantervi követelmények alapján a korábbi képesítési követelmények szerint fejezhetik be, és az 1993. évi felsőoktatásról szóló törvény rendelkezései alapján főiskolai szintű végzettséget tanúsító, illetve egyetemi szintű végzettséget tanúsító oklevelet szereznek. A hallgatók részére biztosított tanulmányi időt, a tanulmányok megszakítását és szüneteltetését a hallgatói jogviszonyuk létesítésekor érvényes rendelkezéseknek megfelelően kell meghatározni. E rendelkezésektől a felsőoktatási intézmény 2015. szeptember 1-jétől eltérhet.

Az Nftv. 113. § (1) bekezdése szerint a nyelvvizsga-bizonyítványt az 1993. évi felsőoktatásról szóló törvény rendelkezései alapján az oklevél kiadásának előfeltételeként akkor kell megkövetelni, ha a képzés indításakor annak meglétét előírták.

A fenti rendelkezésekre figyelemmel a hallgató az oklevelét két idegen nyelvből szakmai anyaggal bővített, legalább középfokú, C típusú állami vagy azzal egyenértékű nyelvvizsga birtokában veheti át, melyek közül az egyik helyett felsőfokú, C típusú állami vagy azzal egyenértékű nyelvvizsga is lehet.

Tájékoztatjuk a hallgatót, hogy a nyelvvizsgatételi kötelezettség alól méltányossági alapon sem kaphat mentességet, tekintettel arra, hogy a nyelvvizsgatételi kötelezettséget jogszabály írja elő. Tájékoztatjuk ugyanakkor a hallgatót az Nftv. által rögzített nyelvvizsgával kapcsolatos „amnesztiáról”, vagyis a nyelvvizsga-kötelezettség belső nyelvvizsga útján való teljesítéséről, annak jogszabályi feltételeiről. (766/2013/OJBIT)

A diplomája megszerzéséhez szükséges nyelvvizsga-követelménnyel kapcsolatban kért tájékoztatást egy hallgató.

Kérdésével kapcsolatban a következőkről tájékoztattuk a beadványozót. A hallgató tanulmányainak megkezdésekor hatályban volt, a 1993. évi felsőoktatási törvény 95. § (7) bekezdése alapján, ha e törvény másként nem rendelkezik, az oklevél kiadásának feltétele az alapképzési szakok és szakirányú továbbképzési szakok képesítési követelményeiről szóló kormányrendeletben, illetve miniszteri rendeletben a záróvizsgára bocsátás előfeltételeként előírt államilag elismert vagy azzal egyenértékű nyelvvizsga (a továbbiakban: nyelvvizsga) követelmény teljesítése.

A hallgató tanulmányainak megkezdésekor a közgazdasági felsőoktatás alapképzési szakjainak képesítési követelményeiről szóló 4/1996. (I. 18.) Korm. rendeletnek a közgazdasági felsőoktatás alapképzési szakjainak általános képesítési követelményeiről szóló 1. számú melléklete határozta meg az oklevele kiadásához szükséges nyelvvizsga követelményt. A rendelet 1. számú mellékletének 5.3. b) pontja alapján főiskolai szintű szakokon a záróvizsgára bocsátás feltétele legalább egy idegen nyelvből középfokú, „C” típusú állami vagy azzal egyenértékű nyelvvizsga.

A 2006. március 1. napjától hatályos a 2005. évi felsőoktatási törvény 158. § (2) bekezdése szerint azok a hallgatók, akik a felsőoktatásban a tanulmányaikat 2006. szeptember 1-je előtt kezdték meg, azt a felsőoktatási intézmények által elfogadott tantervi követelmények alapján a korábbi képesítési követelmények szerint fejezhetik be, és az 1993. évi felsőoktatásról szóló törvény rendelkezései alapján főiskolai szintű végzettséget tanúsító, illetve egyetemi szintű végzettséget tanúsító oklevelet szereznek.

A fenti rendelkezésekre figyelemmel a hallgató az oklevelét egy középfokú, „C” típusú állami vagy azzal egyenértékű nyelvvizsga birtokában átveheti. (109/2013/OJBIT)

A hallgató beadványában a diploma megszerzéséhez szükséges nyelvvizsga-követelménnyel kapcsolatban kért tájékoztatást.

A hallgató tanulmányainak megkezdésekor hatályban volt a 1993. évi felsőoktatási törvény 95. § (7) bekezdése alapján, ha e törvény másként nem rendelkezik, az oklevél kiadásának feltétele az alapképzési szakok és szakirányú továbbképzési szakok képesítési követelményeiről szóló kormányrendeletben, illetve miniszteri rendeletben a záróvizsgára bocsátás előfeltételeként előírt államilag elismert vagy azzal egyenértékű nyelvvizsga (a továbbiakban: nyelvvizsga) követelmény teljesítése.

A hallgató tanulmányainak megkezdésekor a felsőoktatásban a bölcsészettudományi és egyes társadalomtudományi alapképzési szakok képesítési követelményeiről szóló 129/2001. (VII. 13.) Korm. rendeletnek a felsőoktatásban a bölcsészettudományi és egyes társadalomtudományi alapképzési szakok általános képesítési követelményeiről szóló 1. számú melléklete határozta meg az oklevele kiadásához szükséges nyelvvizsga követelményt. A rendelet 1. számú mellékletének 6.2.2. a) pontja alapján az egyetemi szintű képzésben egy élő idegen nyelvből kell egynyelvű vagy kétnyelvű középfokú „C” típusú, egy másik élő idegen nyelvből egynyelvű vagy kétnyelvű alafokú „C” típusú államilag elismert vagy azzal egyenértékű nyelvvizsgát tenni. Az ettől eltérő rendelkezéseket az egyes szakok képesítési követelményei tartalmazzák. A rendeletben foglaltak szerint egyetemi szintű képzésben történelem szakon a záróvizsgára vonatkozóan az 1. számú mellékletben foglaltak az irányadóak.

A 2006. március 1. napjától hatályos a 2005. évi felsőoktatási törvény 158. § (2) bekezdése szerint azok a hallgatók, akik a felsőoktatásban a tanulmányaikat 2006. szeptember 1-je előtt kezdték meg, azt a felsőoktatási intézmények által elfogadott tantervi követelmények alapján a korábbi képesítési

követelmények szerint fejezhetik be, és az 1993. évi felsőoktatásról szóló törvény rendelkezései alapján főiskolai szintű végzettséget tanúsító, illetve egyetemi szintű végzettséget tanúsító oklevelet szereznek. A fenti rendelkezésekre figyelemmel a hallgató az oklevelét egy élő idegen nyelvből tett egynyelvű vagy kétnyelvű középfokú „C” típusú, és egy másik élő idegen nyelvből tett egynyelvű vagy kétnyelvű alapfokú „C” típusú államilag elismert vagy azzal egyenértékű nyelvvizsga birtokában veheti át. (199/2013/OJBIT)

Az Nftv. lehetőséget biztosít a nyelvvizsga alóli ún. amnesztiára. Az Nftv. 107. § (2) bekezdése alapján ugyanis, ha a felsőoktatási intézmény szervezeti és működési szabályzata így rendelkezik az (1) bekezdésben meghatározottakon túl az oklevél, illetve a bizonyítvány megszerzéséhez előírt általános nyelvvizsga-követelmény teljesítése alól mentesülnek azok a hallgatók is, akik a sikeres záróvizsga napjától számított három éven belül nem mutatták be a felsőoktatási intézménynek az általános nyelvvizsgát igazoló okiratot és az oklevél, illetve a bizonyítvány megszerzéséhez előírt általános nyelvvizsga-követelmény teljesítése helyett a felsőoktatási intézmény által szervezett külön nyelvi vizsgát tesznek. Ez a rendelkezés azoknál alkalmazható utoljára, akik a 2012/2013. tanévben tesznek záróvizsgát. E rendelkezés a törvény 109. §-a alapján 2012. szeptember 1. napján lépett hatályba. Ennek megfelelően amennyiben a felsőoktatási intézmény, ahol a hallgató végzett, 2012. szeptember 1-jét követően szervez e célra külön nyelvi vizsgát, úgy a hallgató annak letétele esetén államilag elismert nyelvvizsga bizonyítvány hiányában is átveheti diplomáját. Ezen vizsga megszervezése azonban a fentiek alapján nem kötelessége az intézménynek, így minden hozzánk fordulónak javasoltuk, hogy amennyiben élni szeretne ezzel a lehetőséggel, érdeklődjön az érintett felsőoktatási intézménynél, illetve tájékozódjon az intézmény szervezeti és működési szabályzatában foglaltakról. (61/2013/OJBIT, 313/2013/OJBIT, 248/2013/OJBIT, 277/2013/OJBIT, 766/2013/OJBIT)

Többen kérték hivatalunktól, hogy egyéni körülményeikre tekintettel, méltányosságból mentesítsük őket a nyelvvizsgatételi kötelezettség alól. A beadványozókat arról tájékoztattuk, hogy a felsőoktatási diploma kiadásához szükséges nyelvvizsga-követelmény alól méltányossági alapon felmentés nem adható. Erre nemcsak az oktatási jogok biztosa nem rendelkezik hatáskörrel, hanem Magyarország egyetlen jogalkalmazó szerve sem. A nyelvvizsga-követelményt jogszabály írja elő, változtatni rajta tehát csak a jogalkotó tud.

Egy hallgató a diploma megszerzéséhez szükséges nyelvvizsga-követelménnyel, mentesülés lehetőségével kapcsolatban kért tájékoztatást. Tájékoztattuk a hallgatót arról, hogy a nyelvvizsgatételi kötelezettséget jogszabály írja elő, így annak teljesítése nélkül az oklevelét nem veheti át. Az, hogy az felsőoktatási intézmény nem, vagy nem pontosan tájékoztatta a panaszos hallgatót a nyelvi követelményekről, felveti oktatási jogsérelem, mégpedig a tájékoztatáshoz való jog sérelmének gyanúját, a hallgató azonban mégsem hivatkozhat teljesen megalapozottan a tájékoztatás hiányára vagy téves voltára, mert az érvényes és kihirdetett jogszabályokból lehetősége volt megismerni a képzésére irányadó nyelvi követelményeket. A jogszabályban foglalt követelményektől eltérni nem lehet. Ennek megfelelően

a felsőoktatási intézmény nem adhatja ki az oklevelét nyelvvizsga hiányában, mert akkor jogsértést követne el. (186/2013/OJBIT, 342/2013/OJBIT)

Az általános szabály alól egyetlen kivételként a törvény rendelkezése szerint kedvezményben részesíthető a fogyatékossgal élő hallgató. Az Nftv. 49. § (8) bekezdése szabályozza a fogyatékossgal élő hallgatók tanulmányi követelmények alóli felmentésével kapcsolatos rendelkezéseket. A Kormány a fogyatékossgal élő hallgatókkal kapcsolatos intézményi feladatok végrehajtásának rendjét a jelenleg is hatályos 79/2006. (IV. 5.) Korm. rendeletben határozza meg. E rendelet 18-20. §-ai határozzák meg azokat az esetköröket, amelyek alapján a hallgató részben vagy egészben felmentést kaphat a nyelvvizsga-követelmény alól. Ennek elbírálása azonban a felsőoktatási intézmény hatásköre. A rendelet 19. § (1)-(2) bekezdései alapján a fogyatékossgal élő hallgató fogyatékossgának típusát és mértékét, annak végleges vagy időszakos voltát szakvéleménnyel igazolja. A felsőoktatási intézmény a szervezeti és működési szabályzatában meghatározottak szerint bírálja el a fogyatékossgal élő hallgatók segítségnyújtásra, mentességre és kedvezményekre irányuló kérelmeit. (225/2013/OJBIT, 351/2013/OJBIT)

Beadványában a hallgató azzal kapcsolatban kérte hivatalunk tájékoztatást, hogy milyen lehetősége van nyelvvizsga hiányában átvenni diplomáját. Tájékoztatása szerint 2012 júniusában teljesítette záróvizsgáját, azonban azóta sikertelenül próbált nyelvvizsgát tenni, tanárai szerint diszlexia vagy egyéb probléma valószínűsíthető nála.

A kérdéskörrel kapcsolatban tájékoztattuk a hallgatót a képzésére vonatkozó kimeneti nyelvvizsga követelményről, továbbá az Nftv. által rögzített nyelvvizsga amnesztiáról, vagyis a nyelvvizsga-követelmény belső nyelvvizsga teljesítésével való kiváltásról.

A nyelvvizsga-követelmény alóli mentesülés további esetkörét teszi lehetővé a 2005. évi felsőoktatási törvény 61. §-a, miszerint a fogyatékossgal élő hallgató részére biztosítani kell a fogyatékossgához igazodó felkészítést és vizsgáztatást, továbbá segítséget kell nyújtani részére ahhoz, hogy teljesíteni tudja a hallgatói jogviszonyából eredő kötelezettségeit. Indokolt esetben mentesíteni kell egyes tantárgyak, tantárgyrészek tanulása vagy a beszámolás kötelezettsége alól. Szükség esetén mentesíteni kell a nyelvvizsga vagy annak egy része, illetőleg szintje alól. A vizsgán biztosítani kell a hosszabb felkészülési időt, az írásbeli beszámolón lehetővé kell tenni a segédeszköz (írógép, számítógép stb.) alkalmazását, szükség esetén az írásbeli beszámoló szóbeli beszámolóval vagy a szóbeli beszámoló írásbeli beszámolóval történő felváltását. Az e bekezdés alapján nyújtott mentesítés kizárólag a mentesítés alapjául szolgáló körülménnyel összefüggésben biztosítható és nem vezethet alap- és mesterképzésben az oklevél által tanúsított szakképzettség, illetve felsőfokú szakképzésben a bizonyítvány által tanúsított szakképesítés megszerzéséhez szükséges alapvető tanulmányi követelmények alóli felmentéshez. A fogyatékossgal élő hallgatók tanulmányaival kapcsolatos elveket, az előnyben részesítési szempontokat és eljárási szabályokat a Kormány határozza meg. A felsőoktatási intézmény szervezeti és működési szabályzata határozza meg a fogyatékossgal élő hallgatókkal kapcsolatos intézményi feladatok végrehajtásának rendjét.

Az Nftv. 49. § (8) bekezdése a fentiekkel azonos tartalommal szabályozza a fogyatékossgal élő hallgatók tanulmányi követelmények alóli felmentésével kapcsolatos rendelkezéseket.

A Kormány a fogyatékossgal élő hallgatókkal kapcsolatos intézményi feladatok végrehajtásának rendjét a jelenleg is hatályos 79/2006. (IV. 5.) Korm. rendeletben határozza meg. E rendelet 18. § (1) bekezdése alapján a fogyatékossgal élő hallgató számára – kérelmére – a felsőoktatási intézmény a tanterv előírásaitól részben vagy egészében eltérő követelményeket állapíthat meg, illetve – figyelemmel a felsőoktatási törvény 39. §-ának (7) bekezdésére – azok teljesítésétől eltekinthet.

A rendelet 18. § (5) bekezdés b) pontja alapján a diszlexiás – diszgráfiás hallgató

ba) írásbeli vizsga helyett szóbeli vizsgát vagy szóbeli helyett írásbeli vizsgát tehet,

bb) ha fogyatékossga miatt nem képes az államilag elismert „C” típusú nyelvvizsga írásbeli követelményeinek teljesítésére, felmentést kaphat a „B” típusú (írásbeli) nyelvvizsga letétele alól,

bc) ha fogyatékossga miatt nem képes az államilag elismert „C” típusú nyelvvizsga szóbeli követelményeinek teljesítésére, felmentést kaphat az „A” típusú (szóbeli) nyelvvizsga letétele alól,

bd) a hallgatónak írásbeli vizsga esetén a nem fogyatékossgal élő hallgatók esetében megállapított felkészülési időnél hosszabb felkészülési időt kell biztosítani,

be) részére az írásbeli beszámolóknál a számítógép használata megengedett,

bf) részére a vizsga esetén a szükséges segédeszközöket (pl. írógép, helyesírási szótár, értelmező szótár, szinonima szótár) biztosítani kell,

bg) ha fogyatékossga miatt nem képes az államilag elismert „C” típusú nyelvvizsga szóbeli és írásbeli követelményeinek teljesítésére, felmentést kaphat a nyelvvizsga letétele alól.

A rendelet 19. § (1)-(2) bekezdései alapján a fogyatékossgal élő hallgató fogyatékossgának típusát és mértékét, annak végleges vagy időszakos voltát szakvéleménnyel igazolja. Az (1) bekezdésben meghatározott szakvélemény kiadására amennyiben a jelentkező fogyatékossga már a közoktatási tanulmányai során is fennállt, és erre tekintettel tanulmányai és az érettségi vizsga során kedvezményben részesült, a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvényben meghatározott szakértői és rehabilitációs bizottság, amennyiben a fogyatékossgát később állapították meg, a rehabilitációs szakigazgatási szerv jogosult. Ezen szakigazgatási szervekre vonatkozó információk, elérhetőségek megtalálhatók a <http://nrszh.kormany.hu/> honlapcímen.

A rendelet 20. § (1)-(2) bekezdései alapján a hallgató fogyatékossgára tekintettel – a 19. § (1) bekezdése szerinti – szakvélemény alapján kérheti a tanulmányi kötelezettségek teljesítése, illetve a vizsgák alóli részleges vagy teljes felmentését vagy azok más módon történő teljesítésének engedélyezését. A felsőoktatási intézmény szervezeti és működési szabályzatában meghatározottak szerint bírálja el a fogyatékossgal élő hallgatók segítségnyújtásra, mentességre és kedvezményekre irányuló kérelmeit.

E rendelkezések alapján a hallgatót tehát megilleti az a jog, hogy a fogyatékossga szakértői igazolása után kérelmezze a felsőoktatási intézménytől a nyelvvizsga-követelmény alóli felmentését. A szakértői igazolás kiállítására azonban kizárólag a jogszabályban rögzített szerv jogosult, más szakemberek és szervek véleményei a mentesítési kérelem elbírálása során nem vehetőek figyelembe. Azt azonban, hogy a megfelelő szakvélemény benyújtását követően részben vagy egészben mentesíti-e a hallgatót a nyelvvizsgatételi kötelezettség alól, a felsőoktatási intézmény dönti el a fent hivatkozott rendelkezések és a szervezeti és működési szabályzatában foglaltak alapján.

Tájékoztatottuk továbbá, hogy amennyiben az első fokon eljáró szakigazgatási szerv szakvéleményében foglaltakkal nem ért egyet, úgy kezdeményezheti a szakvélemény felülvizsgálatát. A Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatalról, valamint a szakmai irányítása alá tartozó rehabilitációs szakigazgatási szervek feladat- és hatásköréről szóló 95/2012. (V. 15.) Korm. rendelet 1. § a) és b) pontjai alapján a Kormány

- a) az első fokú közigazgatási hatósági eljárásban rehabilitációs hatóságként, orvosszakértői, valamint rehabilitációs szakértői szervként a rehabilitációs szakigazgatási szervet;
- b) a másodfokú közigazgatási hatósági eljárásban rehabilitációs hatóságként, orvosszakértői, valamint rehabilitációs szakértői szervként a Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatalt (a továbbiakban: Hivatal) jelöli ki.

A fenti hivatkozott 95/2012. (V. 15.) Korm. rendelet 9. § (1) bekezdése szerint, ha jogszabály másként nem rendelkezik, a Hivatal a fellebbezés elbírálására jogosult hatóság és a felügyeleti szerv a rehabilitációs szakigazgatási szervek hatósági ügyeiben. Ha a rehabilitációs szakigazgatási szerv a jogszabályban meghatározott közigazgatási hatósági eljárásban szakhatóságként vagy szakértői szervként jár el, a másodfokú eljárásban a Hivatal jár el.

A szakvélemény birtokában a hallgató kérelmezheti a felsőoktatási intézménytől a mentesítést, melyről a fentieknek megfelelően az intézmény jogosult dönteni. (615/2013/OJBIT)

A HALLGATÓK ÁLTAL FIZETENDŐ DÍJAK, TÉRÍTÉSEK ÉS A RÉSZÜKRE NYÚJTHATÓ TÁMOGATÁSOK

A finanszírozás tekintetében a kiinduló kérdés mindig az, hogy a hallgató állami ösztöndíjas (államilag támogatott), vagy önköltséges (költségtérítéses képzésben) vesz-e részt. A finanszírozási forma szempontjából ugyanis a hallgatót magyar állami (rész)ösztöndíjas vagy önköltséges képzési formára kell besorolni. Az idei évben is számos hallgató fordult hozzánk e kérdéskörrel kapcsolatban.

Egy hallgató egy felsőoktatási intézmény felvételi eljárásával összefüggésben élt panasszal. Állítása szerint 2011-ben az intézmény arról értesítette, hogy felvételt nyert a kántor szakirányú továbbképzésre államilag finanszírozott formában, azzal, hogy a 2012/2013. tanévben beiratkozhat. 2012-ben azonban az intézmény arról tájékoztatta, hogy csak költségtérítéses képzésre iratkozhat be. A hallgató sérelmezte ezt, mivel a felvételre történő felkészülésre sok energiát, időt és pénzt fordított.

Tájékoztattuk a panaszost, hogy az egyházi felsőoktatási intézmények saját hatáskörben szervezett felvételi eljárás keretében veszik fel a jelentkezőket hitéleti képzésre, nem az Educatio és Szolgáltató Nonprofit Kft. és az Oktatási Hivatal által lebonyolított központi felvételi eljárás keretében. A Kormány minden évben határozatban állapítja meg az államilag támogatott/(rész)ösztöndíjas keretszámot. Tekintettel arra, hogy a Kormány a 2011-ben a felsőoktatásban felvehető, államilag támogatott hallgatói létszámkeretről szóló 1276/2010. (XII. 8.) Korm. határozatban nem határozott meg hitéleti képzési területen szakirányú továbbképzésre keretszámot, így a beadványozó tanulmányait államilag finanszírozott hallgatóként nem kezdheti meg.

Tájékoztattuk a beadvány készítőjét, hogy amennyiben úgy érzi, a felsőoktatási intézmény megtevesztette a felvételi eljárás során, és ezáltal kár érte, úgy kártérítési igényét bíróság előtt érvényesítheti. (6/2013/OJBIT)

A magyar állami (rész)ösztöndíjjal támogatott képzésben részt vevő hallgató az Nftv.-ben előírt sajátos feltételek teljesítésére köteles. A 48/A. §-ban rögzítettek szerint a magyar állami (rész)ösztöndíjas hallgató - a 48/B. §-ban meghatározottakra figyelemmel - köteles:

- a) az általa folytatott, magyar állami (rész)ösztöndíjjal támogatott adott képzésen a képzési és kimeneti követelményekben meghatározott tanulmányi idő alatt, de legfeljebb a képzési és kimeneti követelményekben meghatározott képzési idő másfélszeresén belül megszerezni az oklevelet, és

- b) az oklevél megszerzését követő húsz éven belül az általa állami (rész)ösztöndíjjal folytatott tanulmányok idejével megegyező időtartamban magyar joghatóság alatt álló munkáltatónál a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény 5. §-ában meghatározott biztosítási jogviszonyt eredményező munkaviszonyt, munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyt fenntartani vagy magyar joghatóság alatt vállalkozási tevékenységet folytatni (a továbbiakban: hazai munkaviszony),

- c) átalányként megfizetni a hallgató adott képzésére tekintettel a Magyar Állam által folyósított 48/C. § (1) bekezdés a) pontja szerinti állami ösztöndíj 50%-ának megfelelő összeget a Magyar Államnak, ha az a) pontban meghatározott határidőn belül nem szerzi meg a magyar állami (rész)ösztöndíjjal támogatott képzésben az oklevelet, vagy

- d) visszafizetni az adott képzésére tekintettel a magyar állam által folyósított 48/C. § (1) bekezdés a) pontja szerinti magyar állami (rész)ösztöndíjnak - évente a Központi Statisztikai Hivatal által megállapított éves átlagos fogyasztóiár-növekedés mértékével növelt - összegét a magyar államnak, ha az oklevél megszerzését követően nem tart fenn a b) pont szerint hazai munkaviszonyt.

Beadványában egy szülő azzal kapcsolatban kért tájékoztatást, gyermekének vissza kell-e fizetnie az igénybe vett állami ösztöndíjat abban az esetben, ha a jelenlegi képzését befejezi és tanulmányait újrafelvételi eljárást követően más felsőoktatási intézményben folytatja.

Kérdésével kapcsolatban a következőkről tájékoztattuk. Az Nftv. 48/A. § a) pontja alapján a magyar állami (rész)ösztöndíjas hallgató a hallgatói ösztöndíjszerződés alapján – a 48/B. §-ban meghatározottakra figyelemmel – köteles az általa folytatott, magyar állami (rész)ösztöndíjjal támogatott képzésen a képzési és kimeneti követelményekben meghatározott tanulmányi idő alatt, de legfeljebb a képzési és kimeneti követelményekben meghatározott képzési idő másfélszeresén belül megszerezni az oklevelet. E § c) pontja rögzíti továbbá, hogy a magyar állami (rész)ösztöndíjas hallgató a hallgatói ösztöndíjszerződés alapján – a 48/B. §-ban meghatározottakra figyelemmel – köteles átalányként megfizetni a hallgató adott képzésére tekintettel a Magyar Állam által folyósított 48/C. § (1) bekezdés a) pontja szerinti állami ösztöndíj 50%-ának megfelelő összeget a Magyar Államnak, ha az a) pontban meghatározott határidőn belül nem szerzi meg a magyar állami (rész)ösztöndíjjal támogatott képzésben az oklevelet. A 48/C § (1) bekezdés a) pontja szerint a hallgatói ösztöndíjszerződés alapján a Magyar Állam köteles a hallgató által az adott képzésben igénybe vett támogatási idő alatt, de legfeljebb a hallgatói jogviszonyának megszűnéséig a magyar állami (rész)ösztöndíjas hallgatóra tekintettel biztosítani a felsőoktatási intézménynek a hallgató magyar állami (rész)ösztöndíjjal támogatott képzésének költségeit (a továbbiakban: állami ösztöndíj).

Az Nftv. 48/B. § (8) bekezdése alapján a 48/A. § a) pontjában meghatározott kötelezettség a szakváltást nem korlátozza. Szakváltás esetén a szerződés teljesítése szempontjából az újabb szak képzési ideje irányadó. A panaszos levelében foglaltak alapján azonban gyermeke nem szakváltás keretében lépne át egy másik képzésbe, hanem jelenlegi hallgatói jogviszonya megszüntetését követően újrafelvételi eljárás keretében. Ez esetben pedig az elsőként megkezdett képzés tekintetében nem teljesíti a hallgatói szerződésben foglalt azon követelményt, miszerint a képzésen a képzési és kimeneti követelményekben meghatározott tanulmányi idő alatt, de legfeljebb a képzési és kimeneti követelményekben meghatározott képzési idő másfélszeresén belül megszerzi az oklevelet. Ennek megfelelően a fenti jogszabályi rendelkezések alapján pedig gyermeke valóban köteles a Magyar Államnak átalányként megfizetni a hallgató adott képzésére tekintettel a Magyar Állam által folyósított állami ösztöndíj 50%-ának megfelelő összeget.

A hallgató által igénybe vett állami ösztöndíj mértékére és a visszafizetendő összegre a következő rendelkezések irányadók. Az Nftv. 48/I. § (1)-(2) bekezdései alapján a hallgatói szerződések nyilvántartásáért felelős szerv a nyilvántartása alapján a magyar állami (rész)ösztöndíjas hallgatóval évente közli az általa igénybe vett állami ösztöndíj aktuális összegét. A hallgatói szerződések nyilvántartásáért felelős szerv a magyar állami (rész)ösztöndíjjal támogatott képzés befejezésének, vagy ha a magyar állami (rész)ösztöndíjas hallgató az adott képzést nem fejezi be, a hallgatói jogviszony megszűnésének időpontjától számított hatvan napon belül közli a volt magyar állami (rész)ösztöndíjas hallgatóval az adott képzésen általa igénybe vett állami ösztöndíj teljes összegét. Ezen alcím alkalmazásában a képzés befejezésének időpontja az adott képzésben a végbizonyítvány kiállításának napja. Az Nftv. 48/P. § (1)-(2) bekezdései szerint amennyiben a hallgatói szerződések nyilvántartásáért felelős szerv megállapítja, hogy a volt magyar állami (rész)ösztöndíjas hallgató visszatérítési kötelezettsége fennáll, erről határozatot hoz. A visszatérítendő állami ösztöndíj összegét a határozat jogerőre emelkedését követő harmincadik napig kell megfizetni (esedékesség). Az (1) bekezdésben meghatározott határozatnak – a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló törvény által előírt kötelező tartalmi elemeken kívül – tartalmaznia kell

- a) a visszatérítendő állami ösztöndíj összegét, annak kiszámítási módjával együtt,
- b) a részletfizetés feltételeire és a részletfizetés kérelmezésének módjára vonatkozó tájékoztatást,
- c) az igény érvényesítésének módjára vonatkozó tájékoztatást.

Tájékoztatjuk ugyanakkor, hogy az Nftv. 48/N. (3) bekezdése szerint a hallgatói szerződések nyilvántartásáért felelős szerv a volt magyar állami (rész)ösztöndíjas hallgatót, kérelmére a hallgatói ösztöndíjszerződésben a 48/A. § c) pontja alapján vállalt kötelezettség teljesítése alól mentesítheti, ha a hallgató hazai munkaviszonyt létesít és az el nem végzett szakra irányadó képzési idő kétszeresének megfelelő időtartamban fenntartja. (251/2013/OJBIT)

Az Nftv. 2012. szeptember 1. napjától hatályos rendelkezései a következőképpen szabályozzák az államilag támogatott tanulmányok időtartamát. A törvény 47. §-a alapján egy személy – felsőoktatási szakképzésben, alapképzésben és mesterképzésben összesen – tizenkét féléven át folytathat a felsőoktatásban tanulmányokat magyar állami (rész)ösztöndíjas képzésben (a továbbiakban: támogatási idő). A támogatási idő legfeljebb tizennégy félév, ha a hallgató osztatlan képzésben vesz részt és a képzési követelmények szerint a képzési idő meghaladja a tíz félévet. A doktori képzésben részt vevő hallgató támogatási ideje legfeljebb hat félév. Egy adott fokozat (oklevél) megszerzéséhez igénybe

vehető támogatási idő legfeljebb két félévvel lehet hosszabb, mint az adott tanulmányok képzési ideje. Az adott szak támogatási idejébe az azonos szakon korábban igénybe vett támogatási időt be kell számítani. Ha a hallgató az így meghatározott támogatási idő alatt az adott fokozatot (oklevelet) nem tudja megszerezni, a tanulmányait e szakon önköltséges képzési formában folytathatja akkor is, ha az (1) bekezdés szerinti támogatási időt egyébként még nem merítette ki, feltéve, hogy az intézmény rendelkezik szabad kapacitással. A fogyatékossgal élő hallgató támogatási idejét a felsőoktatási intézmény legfeljebb négy félévvel megnövelheti. A hallgató által igénybe vett támogatási időnek minősül minden olyan félév, amelyre a hallgató bejelentkezett. A támogatási idő számításakor nem kell figyelembe venni

- a) a megkezdett félévet, ha betegség, szülés vagy más, a hallgatónak fel nem róható ok miatt nem sikerült befejezni a félévet,
- b) a támogatási idő terhére teljesített félévet, ha megszűnt a felsőoktatási intézmény anélkül, hogy a hallgató a tanulmányait be tudta volna fejezni, feltéve, hogy tanulmányait nem tudta másik felsőoktatási intézményben folytatni,
- c) azt a félévet sem, amelyet tanulmányai folytatásánál a felsőoktatási intézmény a megszűnt intézményben befejezett félévekből nem ismert el.

Beadványában egy hallgató azzal kapcsolatban kért tájékoztatást, hogy elvégezheti-e államilag finanszírozott hallgatóként a pszichológia alapszakot, amennyiben korábban 6 félév alatt főiskolai képzésben oklevelet szerzett.

Tájékoztatjuk, hogy 2012. szeptember 1. napjáig hatályban volt a 2005. évi felsőoktatási törvény 55. § (2) bekezdése szerint egy személy tizenkét féléven át folytathat a felsőoktatásban tanulmányokat államilag támogatott képzésben (a továbbiakban: támogatási idő), beleértve a felsőfokú szakképzést is. Az államilag támogatott képzésben való részvételt nem zárja ki a felsőoktatásban szerzett fokozat és szakképzettség megléte, azzal a megkötéssel, hogy azonos képzési ciklusban államilag támogatott képzésben kizárólag az 56. § (3) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén folytathatók tanulmányok. Ezt a rendelkezést alkalmazni kell a felsőfokú szakképzés tekintetében is. Az 56. § (3) bekezdése értelmében a támogatási idő, illetve a költségtérítéssel képzéshez rendelkezésre álló idő számításakor egy félévként kell nyilvántartani, ha a hallgató – az elsőként megkezdett képzésének legkésőbb harmadik félévében létesített további (párhuzamos) hallgatói jogviszonyára tekintettel –

- a) egyidejűleg több felsőoktatási intézménnyel áll hallgatói jogviszonyban, illetve ha
- b) ugyanabban a felsőoktatási intézményben egyidejűleg több szakképzettség, szakképesítés megszerzésére készül fel.

Az Nftv. 47. § (1) bekezdése alapján egy személy – felsőoktatási szakképzésben, alapképzésben és mesterképzésben összesen – tizenkét féléven át folytathat a felsőoktatásban tanulmányokat magyar állami (rész)ösztöndíjas képzésben (a továbbiakban: támogatási idő). A támogatási idő legfeljebb tizennégy félév, ha a hallgató osztatlan képzésben vesz részt és a képzési követelmények szerint a képzési idő meghaladja a tíz félévet. E § (7)-(8) bekezdései értelmében a magyar állami (rész)ösztöndíjjal támogatott képzésben való részvételt nem zárja ki a felsőoktatásban szerzett fokozat és szakképzettség megléte, azzal, hogy aki egy képzési ciklusban magyar állami (rész)ösztöndíjas képzésben tanulmányokat folytat, ugyanazon képzési ciklusba tartozó további (párhuzamos) képzés folytatása esetén a támogatási időből félévente a párhuzamosan folytatott állami (rész)ösztöndíjjal támogatott képzések számának megfelelő

számú félévet le kell vonni. Ha a hallgató kimerítette az e §-ban meghatározottak szerint rendelkezésre álló támogatási időt, csak önköltséges képzési formában folytathat tanulmányokat a felsőoktatásban.

Azzal összefüggésben, hogy a beadványozó végzettsége a további tanulmányok folytatása szempontjából milyen képzési ciklusban teljesítettnek minősül, az alábbiakat kell figyelembe venni. Az Nftv. 112. § (6)-(7) bekezdései szerint ahol jogszabály főiskolai szintű végzettségről és szakképzettségről rendelkezik, azon alapképzést és szakképzést is érteni kell. Ahol jogszabály alapképzetről és szakképzetről rendelkezik, azon főiskolai szintű végzettséget és szakképzést is érteni kell. Ahol jogszabály egyetemi szintű végzettségről és szakképzetről rendelkezik, azon mesterfokozatot és szakképzést is érteni kell. Ahol jogszabály mesterfokozatról és szakképzetről rendelkezik, azon egyetemi szintű végzettséget és szakképzést is érteni kell.

A fentieknek megfelelően egy személy 12 féléven keresztül folytathat államilag finanszírozott képzésben tanulmányokat. A 2012. szeptember 1. napjáig hatályban volt szabályozás szerint azonban egy képzési ciklusban csak egy oklevél volt megszerezhető államilag támogatott formában, a párhuzamos képzés esetét kivéve. Az Nftv. alapján azonban jelenleg ugyanazon képzési ciklusban több oklevél is szerezhető a 12 államilag finanszírozott félév terhére, kikerült ugyanis a törvényből az a rendelkezés, miszerint azonos képzési ciklusban államilag támogatott képzésben kizárólag párhuzamos képzés esetén folytathatók tanulmányok. A panaszos főiskolai végzettsége tehát alapképzésnek feleltethető meg, a jelenleg hatályos szabályozás alapján nincs akadálya annak, hogy újabb alapképzésben felhasználja a 12 államilag finanszírozott félévből még rendelkezésére álló féléveket. (34/2013/OJBIT)

Beadványában egy panaszos azzal kapcsolatban kért tájékoztatást, hogy hallássérült hallgatóként igénybe veheti-e a fogyatékkal élő hallgatók részére biztosítható további 4 államilag finanszírozott félévet, amennyiben a 12 államilag finanszírozott féléve terhére elvégzett egy alap- és egy mesterképzést, azonban ezt követően új alapképzést szeretne kezdeni.

Kérdésével kapcsolatban tájékoztattuk, hogy az Nftv. 47. § (1) bekezdése alapján egy személy – felsőoktatási szakképzésben, alapképzésben és mesterképzésben összesen – tizenkét féléven át folytathat a felsőoktatásban tanulmányokat magyar állami (rész)ösztöndíjas képzésben (a továbbiakban: támogatási idő). A támogatási idő legfeljebb tizennégy félév, ha a hallgató osztatlan képzésben vesz részt és a képzési követelmények szerint a képzési idő meghaladja a tíz félévet. A 47. § (4) bekezdése szerint a fogyatékkal élő hallgató támogatási idejét a felsőoktatási intézmény legfeljebb négy félévvel megnövelheti.

A fenti rendelkezések értelmében álláspontom szerint a fogyatékkal élő hallgatókat ugyanúgy 12 államilag finanszírozott félév illeti meg alapvetően, mint bármely más hallgatót. Ezt a támogatási időt azonban a felsőoktatási intézmény a fogyatékkal élő hallgatók esetében sajátos helyzetüket egyénileg mérlegelve, a megkezdett képzés sikeres befejezése érdekében legfeljebb további 4 félévvel megnövelheti. Ennek megfelelően a fogyatékkal élő hallgatók sem jogosultak automatikusan további 4 államilag finanszírozott félévre; e kérdés tekintetében az intézmény dönt a hallgató egyéni körülményeinek mérlegelése alapján. A fentiek alapján a panaszos esetében a képzés sikeres befejezését követően új képzés megkezdésére ilyen módon nincs lehetőség. (145/2013/OJBIT)

Az Nftv. 47. § (7) bekezdése szerint a magyar állami (rész)ösztöndíjjal támogatott képzésben való részvételt nem zárja ki a felsőoktatásban szerzett fokozat és szakképzettség megléte, azzal, hogy aki egy képzési ciklusban magyar állami

(rész)ösztöndíjas képzésben tanulmányokat folytat, ugyanazon képzési ciklusba tartozó további (párhuzamos) képzés folytatása esetén a támogatási időből félévente a párhuzamosan folytatott állami (rész)ösztöndíjjal támogatott képzések számának megfelelő számú félévet le kell vonni. Ha a hallgató kimerítette az e §-ban meghatározottak szerint rendelkezésére álló támogatási időt, csak önköltséges képzési formában folytathat tanulmányokat a felsőoktatásban.

A képzési formák közötti átsorolás másik esete az önköltséges képzésről állami ösztöndíjas képzésre történő átsorolás. A felsőoktatási intézmény ez esetben az átsorolásról a magyar állami (rész)ösztöndíjjal támogatott hallgatói létszámkeret erejéig dönthet az átsorolását kérő önköltséges hallgatók tanulmányi teljesítménye alapján.

Beadványában egy hallgató azzal kapcsolatban kért tájékoztatást, miként kerülhet át önköltséges képzésből állami ösztöndíjas képzésre.

Az Nftv. 48. § (3) bekezdése alapján, ha a magyar állami (rész)ösztöndíjjal támogatott hallgatói létszámkeretre felvett hallgatónak a tanulmányai befejezése előtt megszűnik a hallgatói jogviszonya, vagy a hallgató a tanulmányait bármely okból önköltséges formában folytatja tovább, helyére – ilyen irányú kérelem esetén – a felsőoktatási intézményben önköltséges formában tanulmányokat folytató hallgató léphet. Az átsorolásról a felsőoktatási intézmény a magyar állami (rész)ösztöndíjjal támogatott képzésre átsorolását kérő önköltséges hallgatók tanulmányi teljesítménye alapján dönt.

A felsőoktatásban részt vevő hallgatók juttatásairól és az általuk fizetendő egyes térítésekről szóló 51/2007. (III. 26.) Korm. rendelet 29. § (5)-(8) bekezdései szerint megürült államilag támogatott hallgatói létszámkeretre az vehető át, aki

- a) az utolsó két bejelentkezett félévében megszerezte az ajánlott tantervben előírt kreditmennyiségnek legalább az 50%-át és az összesített korrigált kreditindex alapján létrehozott hallgatói rangsor elején lévő hallgató, továbbá akinek
- b) az összesített korrigált kreditindexe magasabb, mint az államilag támogatott hallgatók összesített korrigált kreditindex-jegyzékén a rangsor alsó ötödénél elhelyezkedő hallgató összesített kreditindexe.

A felsőoktatási intézménynek a következő képzési időszakra államilag támogatott formára átsorolható hallgatói létszáma meghatározásához a hallgatók tanulmányi teljesítménye alapján meg kell állapítania, hogy

- a) az adott félévben hány államilag támogatott hallgatónak szűnt meg a hallgatói jogviszonya,
- b) hány olyan államilag támogatott hallgató van a jegyzéken, aki költségtérítéses képzésre került átsorolásra,
- c) hány olyan hallgató van, aki a lezárt félévvel már igénybe vette az adott szakon a felsőoktatási törvény 55. §-ának (4) bekezdése szerint rendelkezésre álló államilag támogatott féléveket.

Nem vehető át államilag támogatott képzési formára az a költségtérítéses hallgató, akinek a korábban igénybe vett államilag támogatott féléveinek száma kettővel – fogyatékossgal élő hallgatók esetében négyvel – meghaladja az adott szak képzési idejét. Az át nem sorolt hallgatók ugyanabban a képzési (finanszírozási) formában folytatják tanulmányaikat a következő tanévben, mint az azt megelőzőben.

A fenti rendelkezéseknek megfelelően a beadványozó abban az esetben kerülhet át állami ösztöndíjas képzési formába, amennyiben azt az intézményi szabályzatban foglalt eljárásrend szerint kéri, és az intézmény az előbbieken rögzített feltételek alapján az átsorolásáról döntést hoz. (41/2013/OJBIT)

Az önköltséges képzési forma esetében fontos kiemelni, hogy a felsőoktatási intézmény önköltségre (költségtérítésre) vonatkozó igénye a hallgatói jogviszony létrejöttével, azaz a beiratkozással keletkezik. Az önköltség (költségtérítés) ugyanis nem arányos ellenszolgáltatás valamely szolgáltatásért, hanem díj. Az adott félévre vonatkozó önköltség (költségtérítés) tehát az egyetemnek akkor is jár, ha a hallgató az adott félévet valamely okból nem fejezi be.

A beadványozó beiratkozott egy felsőoktatási intézmény költségtérítéses képzésére, majd rögtön átjelentkezett egy másik intézmény szintén költségtérítéses képzésére. Azt sérelmezi, hogy az elsőként megjelölt intézmény kéri az első szemeszterben megállapított tandíj megfizetését.

Tájékoztatunk, hogy tanulmányainak megkezdésekor hatályban volt a 2005. évi felsőoktatási törvény 39. § (4) bekezdése alapján az, aki a felsőoktatási intézménybe felvételt vagy átvételt nyert, az adott felsőoktatási intézménnyel – a felvételi döntés évében – hallgatói jogviszonyt létesíthet. A hallgatói jogviszony a beiratkozással jön létre. A beiratkozott hallgatóról a felsőoktatási intézmény törzslapot állít ki.

A 2005. évi felsőoktatási törvény 53. § (1) bekezdése alapján a felsőoktatási intézményben folyó képzés lehet államilag támogatott vagy költségtérítéses képzés. Az államilag támogatott képzés költségeit – ha e törvény másképp nem rendelkezik – az állami költségvetés, a költségtérítéses képzés költségeit a hallgató viseli. Fontos kiemelni, hogy a felsőoktatási intézmény költségtérítésre vonatkozó igénye a hallgatói jogviszony létrejöttével, azaz a beiratkozással keletkezik. A költségtérítés nem arányos ellenszolgáltatás valamely szolgáltatásért, hanem díj. Az adott félévre vonatkozó költségtérítés tehát az egyetemnek akkor is jár, ha a hallgató az adott félévet valamely okból nem fejezi be. A fentiek alapján tekintettel arra, hogy a panaszos a 2010/2011. tanév első félévére bejelentkezett, arra a félévre az intézményt megilleti a költségtérítés, függetlenül attól, hogy a beiratkozást követően másik felsőoktatási intézmény átvette. (412/2013/OJBIT)

Az önköltséges képzés esetében is van lehetőség az összeg mérséklésére, illetve bizonyos esetekben a fizetési kötelezettség alóli mentesülésre. Többen érdeklődtek hivatalunknál, van-e lehetőségük szociális helyzetükre tekintettel a felsőoktatási intézmény számára fizetendő önköltség méltányosságból történő csökkentésére, illetve elengedésére. Tájékoztatunk a hozzánk forduló hallgatókat, hogy a felsőoktatási intézmény szervezeti és működési szabályzatában kell meghatározni azokat a szabályokat, amelyek alapján a rektor dönt az önköltséges képzésben részt vevő hallgató esetén a tanulmányi eredmények alapján járó és a szociális helyzet alapján adható kedvezményekről, illetve a részletfizetés engedélyezéséről. (412/2013/OJBIT)

Az Nftv. egyértelműen rögzíti az államilag támogatott képzés keretében a hallgató által ingyenesen igénybe vehető szolgáltatások körét, illetve azokat az esetköröket, amikor a hallgatótól térítési díj szedhető. Az Nftv. 81-82. §-ai szerint a magyar állami

(rész)ösztöndíjjal támogatott képzés keretében a hallgató által igénybe vehető szolgáltatások a következők:

- a) a képzési programban meghatározott oktatási és tanulmányi követelmények teljesítéséhez, az oklevél, illetve doktori abszolutórium megszerzéséhez szükséges előadások, szemináriumok, konzultációk, gyakorlati foglalkozások, terepgyakorlatok első alkalommal történő felvétele, a beszámolók, vizsgák és a sikertelen beszámolók, illetve vizsgák egy alkalommal történő megismétlése, a záróvizsga letétele, továbbá a fokozatszerzési eljárás a hallgatói jogviszony fennállása alatt, az 53. § (2) bekezdésben foglaltak szerint,
- b) szakkollégiumi foglalkozások,
- c) a felsőoktatási intézmény létesítményeinek – könyvtár és a könyvtári alapszolgáltatások, laboratórium, számítástechnikai, sport- és szabadidős létesítmények –, eszközeinek használata az ingyenes szolgáltatásokhoz kapcsolódóan,
- d) a felsőoktatási szakképzésben a gyakorlati képzéshez biztosított munkaruha, egyéni védőfelszerelés (védőruha) és tisztálkodási eszköz, más képzésben az egyéni védőfelszerelés (védőruha) és tisztálkodási eszköz,
- e) a hallgatói tanácsadás,
- f) a képzéssel, illetve doktori fokozatszerzéssel kapcsolatos valamennyi okirat első alkalommal történő kiadása.

A magyar állami (rész)ösztöndíjjal támogatott képzés keretében – jogszabály eltérő rendelkezésének hiányában – a felsőoktatási intézmény nem kérhet igazgatási szolgáltatási díjat (pl. beiratkozási díj).

A magyar állami (rész)ösztöndíjjal támogatott képzés keretében a hallgató által térítési díj fizetése mellett igénybe vehető:

- a) az alap- és mesterképzés tantervében magyar nyelven meghatározott, magyar nyelven oktatott ismereteknek – a hallgató választása alapján – nem magyar nyelven történő oktatása,
- b) a felsőoktatási intézmény eszközeivel előállított, a felsőoktatási intézmény által a hallgató részére biztosított, a hallgató tulajdonába kerülő dolog (pl. sokszorosított segédletek),
- c) a felsőoktatási intézmény létesítményeinek (könyvtár, laboratórium, számítástechnikai, sport- és szabadidős létesítmények), eszközeinek használata az ingyenes szolgáltatásokon kívüli körben,
- d) a kötelező, illetve e törvény alapján a felsőoktatási intézmény által kötelezően biztosítandó mértéken felül felvehető kreditértéket eredményező képzés. (71/2013/OJBIT)

Amennyiben a hallgató önköltséges képzésben vesz részt, úgy az Nftv. 81. § (1)-(2) bekezdésében meghatározottakért önköltséget, a 82. § (1)-(2) bekezdésben felsoroltakért térítési díjat kell fizetnie. A térítési díj megállapításának és módosításának rendjét a térítési és juttatási szabályzatban kell meghatározni, amely alapján a hallgató és a felsőoktatási intézmény megállapodásban rögzíti a térítési díj összegét.

A hallgató azzal kapcsolatban élt panasszal, hogy egy csoporttársa késedelmi díj fizetése mellett az intézmény által megadott határidőn túl nyújtotta be a szakdolgozatát.

Az alábbiakról tájékoztattuk a hozzánk fordulót. Az Nftv. 43. § (2) bekezdés a) pontja szerint a hallgató kötelessége, hogy megtartsa a felsőoktatási intézmény szabályzataiban foglaltakat. E rendelkezés alapján amennyiben az intézmény tanulmányi és vizsgaszabályzata, vagy annak felhatalmazó rendelkezése alapján az intézmény egy szervezeti egysége a helyben szokásos módon a szakdolgozat leadására határidőt tűz, abban az esetben a hallgató kötelessége szakdolgozatát az intézmény által meghatározott időpontig leadni.

Az Nftv. 82. § (2) bekezdése ugyanakkor rögzíti, hogy a felsőoktatási intézmény tanulmányi és vizsgaszabályzata az ugyanabból a tantárgyból tett harmadik és további vizsgát, előadások, szemináriumok, konzultációk, gyakorlati foglalkozások, terepgyakorlatok ismételt felvételét, a térítési és juttatási szabályzata a tanulmányi és vizsgaszabályzatban meghatározott kötelezettség elmulasztását vagy késedelmes teljesítését fizetési kötelezettséghez kötheti. A fizetési kötelezettség mértéke esetenként nem haladhatja meg teljes munkaidőre megállapított kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) öt százalékát. E rendelkezés alapján jogszerűnek tekinthető, ha egy hallgató az intézményi szabályzatban rögzített feltételek fennállása esetén késedelmesen adja le a szakdolgozatát, ennek engedélyezését azonban az intézmény fizetési kötelezettséghez kötheti. (99/2013/OJBIT)

Vissza kell fizetni a hallgató részére a befizetett önköltség szervezeti és működési szabályzatban meghatározott arányos részét, ha a hallgató a szervezeti és működési szabályzatban meghatározott időpontig bejelenti, hogy megszűnteti vagy szünetelteti hallgatói jogviszonyát.

Egy panaszos beadványában előadta, hogy a 2012. évi általános felvételi eljárásban felvételt nyert jogász szakra, önköltséges, levelező munkarendű képzésre. Ez alapján tanulmányait a 2012/2013. tanév őszi félévében kezdhetné volna meg. Ennek érdekében az előírt határidő betartásával 2012. október 15. napjáig megfizette az önköltség összegét az intézménynek. Ezt követően azonban a panaszos édesanyja – akivel egy háztartásban élt, és akinek anyagi támogatására a tanulmányai folytatása során számított – súlyos betegség következtében elhunyt, így a panaszos tanulmányait nem tudta megkezdeni. Ezért 2012. október 25-én kérte a kar dékánját, hogy a befizetett önköltséget a kialakult helyzetre tekintettel szíveskedjenek visszatéríteni részére. Mivel kérelmére választ nem kapott, a panaszos 2012. december 10-én jogorvoslati kérelemmel fordult a rektorhoz, állítása szerint azonban választ tőle sem kapott. A panaszos sérelmezte ezt a helyzetet, és továbbra is szeretné, ha az intézmény a befizetett önköltséget visszafizetné részére.

Eljárásunk során nyilatkozatot kértünk a panasszal érintett intézmény vezetőjétől. A rektor nyilatkozatában arról tájékoztatott, hogy a panaszos ügyével összefüggésben 2012. december 13-án nyújtott be fellebbezést. A hallgató fellebbezését az intézmény szabályzata alapján a Hallgatói Jogorvoslati Bizottság (a továbbiakban: Bizottság) bírálta el. 2012. december 13-án a másodfokú eljárás előkészítésekor a Bizottság a Tanulmányi Hivataltól azt a tájékoztatást kapta, hogy a hallgató kérelmét a Kar elfogadta, a hallgató által befizetett önköltség visszautalása folyamatban van, és erről a hallgatót értesíteni fogják. Ezért a hallgató jogorvoslati kérelme okafogyottá vált, így a Bizottság határozatot nem hozott. Ezt követően a hallgató az ügy állásáról sem a Bizottságnál, sem a rektor hivatalánál nem érdeklődött, így nem derült fény arra, hogy az intézmény a Bizottság részére nyújtott tájékoztatástól

eltérően nem értesítette a hallgatót az ügyben született döntésről és az önköltség visszautalását sem teljesítette.

A nyilatkozatkérő levelünk alapján a rektor kivizsgálta az ügyet, és megállapította, hogy a késedelmes visszautalás, illetve a hallgató értesítésének elmaradása részben technikai okokra, részben az intézmény érintett munkatársainak túlterheltségére vezethető vissza. Ugyanakkor 2013. február 8-án írásba foglalták a hallgató ügyében az elsőfokú határozatot, amely a rektori nyilatkozatnak hivatalunk részére történő megküldésekor postázás alatt állt. Erről, továbbá az önköltség visszafizetésének tényéről, módjáról és időpontjáról elektronikus úton is tájékoztatták a hallgatót.

Tekintettel arra, hogy a hallgató ügyében kedvező döntés született, és az önköltséget az intézmény visszatéríti részére, vagyis az általa sérelmezett helyzet megoldódott, ezért az ügyben oktatási jogsérelmet nem mutattunk ki. (11/2013/OJBIT)